

It is published every week in the United States of America. Weekly in the United States of America. Sworn Circulation 14,200. Issued every Wednesday. Subscription rate. For members yearly \$3.50. For nonmembers \$1.50. Foreign Countries \$3.00. Telephone: Randolph 628.

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
Entered as Second-Class Matter December 12th, 1923 at the Post Office at Cleveland, Ohio, Under the Act of August 24, 1912

ACCEPTED FOR MAILING AT SPECIAL RATE OF POSTAGE PROVIDED FOR IN SECTION 1103, ACT OF OCTOBER 3, 1917. AUTHORIZED ON MAY 22, 1918.

Najveći slovenski tednik v Zdr. deželi država.
Ishaja vsako sredo.
Ima 14,200 naročnikov
Naročnina:
Za člana, na leto \$3.50
Za nečlane \$1.50
Za inozemstvo \$3.00
NASLOV
uredništva in paravnštva:
6117 St. Clair Ave.
Cleveland, O.
Telefon: Randolph 628

Stev. 47. — No. 47.

CLEVELAND, O., 19. NOVEMBRA (NOVEMBER), 1924.

Leto X.—Volume A

PONESREČENI IZLETNIKI

VLAK ZADEL V AVTO SLOV. IZLETNIKOV. FR. MRAVLJA UBIT.

Chicago, Ill., 17. novembra. — Včeraj, v nedeljo je bilo v našem mestu pri avtomobilski vožnji ubitih sedem oseb, osem najst pa ranjenih. Žal da se nahajajo med temi žrtvami tudi naši Slovenci. O tej nesreči se poroča sledeče:

Včeraj se je podal znani rojak Frank Mravlja s svojim avtomobilom po nekem važnem opravku v Waukegan, Ill., s seboj je vzel svojega prijatelja Frank Kobal-a, st. in Mrs. Franciško Cvenk, vdovo pokojnega organista cerkve sv. Štefana, Davorin Cvenka. Ko se je družba že bolj pozno popoldne vračala domov proti Chicagu, in se je nahajala pri Wilsonu, 4 milje zapadno od Waukegana, je v avtomobil teh izletnikov na nekem križišču izdelnik vlak Chicago, Milwaukee & St. Paul železnice. Lastnik avtomobila, Frank Mravlja, je bil na mestu ubit; Mrs. Cvenk je zadobila tako nevarne poškodbe, da ne bo okrevala, same Fr. Kobal k sreči ni bil ranjen; truple ponesrečenca bodo prepeljali v Chicagu v svrhu pogreba.

Pokojni Frank Mravlja je bil v najlepši moški dobi, star 35 let; doma blizu Škofje Loke na Gorenjskem; tu v Chicagu zapuščena žena in dva otroka (dvojčka), stara 11 let; zadnji čas je opravljal posel blaginjnika A. B. Steklarske korporacije na 2537 So. Western Ave., Chicagu, Ill. Pokojnik je spadal k društvu sv. Štefana, št. 1. K. S. K. Jednote, kjer je bil pred leti večkrat izvoljen za tajnika; dalje je spadal k samostojnemu mladeniškemu društvu Danica in k redu Kolumbovih viteзов; leta 1920 je bil na XIV. konvenciji K. S. K. Jednote v Joliet, Ill. kot delegat društva št. 1.

Glavna vrлина pokojnega Frank Mravlja je bila ta, da je vedno gorel in deloval za slovensko dramatiko; za njo je živel in tudi umrl. Navedeno nedeljo se je namreč peljal v Waukegan, Ill. po obleke za igralce društva Marije Pomagalice iz Chicaga, ki bo dne 27. novembra priredilo neko veliko igro; has pri tem ga je doletela nepričakovana smrt.

Dasiravno sam ni rad nastopal v ulogah na slovenskem odru, je pa zato najrajši igralce učil in igre vodil kot režiser. Skoro vse slovenske večje in male igre v Chicagu pred vojno in tekomo vojne so bile njegova zasluga; zato smo o Franku Mravlji že večkrat rekli, da je on oče slovenske dramatike in slovenske Talije v chikaški naselbini. Poleg dramatike je gojil tudi rad slovensko petje; saj je bil ustanovnik in tajnik svoječasne pevskega društva "Soča." Zelo je bil ponosen tudi na svoje divno Gorenjsko, kjer mu je tekla zeblika. Nekeč se je vdeležil neke velike ameriške prireditve v pristni gorenjski narodni noši in dobil je prvo nagrado; njegovo sliko so priobčili celo angleški listi.

Ker je pokojni Frank Mravlja živel in deloval več let v Chicagu, si je pridobil vse-

"COMMUNITY FOND"

VČERAJ SE JE PRIČELO NABIRATI ZA SIROMAKE.

V soboto je začelo delovati v Clevelandu 8,000 organiziranih delavcev, da se nabere v mestu ogromna svota \$4,375,000 za Community Fond. V hotelu Winton je bil zadnji shod, na katerem so dobili delavci navodila, kako je treba nabrati potrebni denar. Vodstvo Community Fonda pričakuje velik uspeh, namreč, da se bo nabralo še več kot se zahteva. Kot znano, se iz Community Fonda plačujejo vsi stroški dobrotelnih zavodov v Clevelandu, plačujejo se bolnišnice, sirotišnice, hiralnice, domovi za slepe, ostarele, deli se podpora vsem brez razlike vere, prepričanja ali narodnosti. Dolžnost vsakogar je, pomagati in sodelovati. Ako ne morete več, dajte en dolar.

Lansko leto je prispevalo skoro 400,000 ljudi k uspehu Community Fonda, in pričakuje se letos najmanj 500,000 oseb, katerih vsaka bo darovala po svoji zmoglosti. Saj je mnogo in mnogo Slovencev vsako leto, ki prejemaajo javno podporo, in tako je naša dolžnost po svoje pomagati temu plemenitemu namenu. Kampanja se je začela v soboto in bo zaključena v ponedeljek 24. novembra.

Brat Anton Grdina bo govoril po radio.

Povodom kampanje za dobrotelni sklad (Community Fund) v Clevelandu, O., bo nastopilo prihodnjo soboto ob 7:45 zvečer, dne 22. t. m. na razpoložljivi radio postaji Union Trust poslojpa 32 govornikov vseh, v Clevelandu živčih narodnosti; vsakdo bo povedal nekaj stavkov v svojem jeziku.

Za Slovence in Hrvatje je odbran brat Anton Grdina, glavni predsednik K. S. K. Jednote.

Vsako, kdor ima kak radio aparat, naj prihodnjo soboto pazljivo posluša te zanimive govore. Ker ima Union Trust Co. največje radio postajo, WJAX v Clevelandu, se bo torej čulo slovensko besedo tudi po vseh delih Združenih držav.

Nov avstrijski kancler.

Dunaj, 18. novembra. — Namesto odstoplega avstrijskega kanclerja, Magr. Seipel-a je bil danes imenovan Dr. Rudolf Rumeck, po poklicu odvetnik v Salzburgu in bivši minister notranjih zadev.

Prva žrtve letošnje zime.

Columbus, O., 18. novembra. — Ker je včeraj po dolini Ohio vladal hud mraz s snežnim zametom, so gozdni čuvaji našli na bregu reke Olentang nekega 50 let starega nepoznanega moža v snegu zmrznjenega.

stransko zaupanje in ljubezen med tukajšnjimi Slovenci; vsakdo ga je poznal, vsakdo čislal in imel rad; saj je tudi on vsakega s prijaznim smehljajem nagovoril. Da, chikaška naselbina ga bo vedno pogrešala. Naj mu bo ohranjen najbližji spomin; naj mu bo lahka slobodna ameriška zemlja! Iskreno sočasje njegovi hudo prizadeti družini.

KONGR. HILL ZMAGAL.

SODIŠČE GA JE SPOZNALO NEKRIVIM KRŠITVE PROHIBICIJE.

Baltimore, Md., 13. novembra. — Izdelovanje domačega vina in sadjevca, če vsebuje navadno alkoholno vsebino, je za privatne hiše dovoljeno. Tako se je danes izreklo tukajšnje zvezno okrožno sodišče.

Porota je ovrgla vse obtoževalne, točke napram kongresniku John F. Hill-u iz Marylanda, ki je letos zase naredil nekaj 11.64 procentov vina in 2.7 procenta sadjevca. Hill se je hotel prepričati, kako daleč sega Volsteadova postava glede presanja domačega vina.

Porota se je glede tega posvetovala celih 17 ur, nakar je sodniku Morris Soperju naznanila svoj pravdorek, da kongresnik Hill ni kršil Volsteadove postave, ker je dokazano, da njegovo vino ni vpijanljivo. Porotni odbor se tvorili: en grocer, en trgovec premoga, dva zavarovalniška agenta, en klerik, en tiskar, en mešetar, en inženir in trije ugledni trgovci.

Pogon na Kukulsovcov.

Buffalo, N. Y. — Tekom zadnjega zasedanja zakonodajne zbornice države New York je bil sprejet zakonski načrt, naprjen proti zloglasni organizaciji Kukulsovcov. Ker so se Klanovci zaradi tega pritožili na najvišje sodišče, je sodnik A. Pooley 18. novembra njih pritožbo zavrgel.

V državi New York morajo torej vse tajne družbe in organizacije (izvzemši gotovih podpornih organizacij) vsako leto predložiti državnemu tajniku (mena in naslove svojih članov, dalje morajo predložiti prepis zapisnikov svojih sej. Na ta način se hoče poslovanje Kukulsovcov v tej državi omejiti, oziroma ukinuti.

Narodne volitve v Jugoslaviji.

Belgrad. — Novo jugoslovansko ministarstvo je pred nedavnim dolročilo za 11. novembra pozvati skupščino (narodno poslansko zbornico), kjer bo prečitan kraljevi dekret v svrhu razpustitve iste in glede razpisa narodnih volitev dne 8. februarja, 1925.

Takoj po razpustu skupščine bo vlada uvedla obtožbo izdajstva napram Stefan Radicu, voditelju Hrvatske kmečke stranke, ki je zbežal v London.

Zdravje zopetnega ministrskega predsednika Pašića se je v toliko zboljšalo, da bo zopet prevzel vladne posle.

Kukulsovcovi oropali katoliško cerkev.

Curlington, Vt. — Ker so trije člani Kukulsovcov meseca avgusta tekočega leta ponoči vdrli v tukajšnjo katoliško cerkev Matere Božje in odnesli več mašne obleke in cerkvenih poselčin, je pred nedavnim policija tiste cerkvene roparje izsledila in aretirala tri Kukulsovcov; vsi trije so stavljeni pod \$5,000 varščine do porotne odraavnave. Vodja Klanovcev je bil neki William C. Moyers, zaklet sovrznik katoliške Cerkve.

Bratom in sestram krajevnih društev:

Blizamo se mesecu decembru, ko se bodo vršile glavne ali letne seje vseh društev, spadajočih pod okrilje K. S. K. Jednote.

Zelo važne so decemberske društvene seje, in ravno radi tega smatram za potrebno napisati par besedi bratom in sestram v navodilo in spodbudo za boljše in resnejšo vdeležbo in sodelovanje na teh sejah.

Na decembrskih sejah se razmotri o stvarih boljše, nego katerikrat v celemu letu, in zato so seje v tem času bolj pravomočne in veljavne kakor so redne seje tekom leta. Na teh sejah se vrše volitve, se prečitajo društvena pravila in se določujejo vse druge posebne točke ali spremembe, in zato so te seje tako važne, da jih ne sme noben član ali članica zamuditi.

Nekatere stvari imam, katere želim, da si člani in članice vzamejo v blagohotno naznanje. V tekočem letu, 1924, smo imeli veliko društvenih, večjih in manjših katoliških shodov; vršili so se po raznih naselbinah, po nekod v veliko pripravo in zopet drugod bolj na tih način kakor so to razmere nanašale. Iz teh shodov smo razvideli, da so bili prav koristni za naselbine kakor tudi za naraščaj K. S. K. Jednote. Povsod, kjer so se vršili ti shodi, je bila velika zadovoljnost; od vseh strani so se slišale pohvale in zahvale, od vseh strani je odmeval en glas: "Še tako naprej!"

Za bodoče leto se pripravljajo že druga društva, druge naselbine; od več strani sem dobil pisma in vprašanje za nasvete, kako in kaj, v več naselbinah želijo, pa ne vedo, kako in kaj začeti ali koliko velike prireditve napraviti, nekateri se bojijo velikih stroškov, ker so v nekaterih nam nasprotnih listih čitali napade, kakor da se je pri shodih trošilo po nepotrebnem denar itd. In zato se nekatera društva bojijo nepotrebnih stroškov; vkljub temu pa želijo, da se vršijo take in enake prireditve v njihovih naselbinah. K temu naj jaz v pojasnilo dodam sledeče:

Prireditve kakršne smo imeli v tem letu, se lahko nadaljujejo in se morajo nadaljevati vkljub vsem napadalcem od strani onih, kateri nas zavidajo. Za prireditve ni potreba nobenih stroškov in nobenih posebnih fondov; nismo jih imeli v pretečenem letu in jih ne bomo imeli v bodočem letu, kar potrebujemo, je samo naša dobra volja, naše odločitve in naše delo. Onim, kateri nimajo nobenih denarnih sredstev, onim, kateri si ne upajo izvršiti prireditve radi teh vzrokov, bodi povedano, da se take prireditve vrše lahko tudi brez denarnih sredstev. Shodov je lahko več vrst; kjer je naselbina večja, tam se napravi večja vdeležba, in kjer je naobratno, se naredi in priredi po zmoglosti. Za shod je potreba samo, da se zberejo člani in članice, in obenem imajo vstop in dostop tudi vsi drugi, kateri simpatizirajo s katoličani. Na shodih se razmotri o pravi-

nosti življenja naših razmer, o organiziranju naših idej, za skupno delovanje, za večjo K. S. K. Jednoto in za boljše naše odnose vsakdanjih težkoč. Z eno besedo: na shodih se ojačujemo v eni misli in v enem duhu, in ker nas je več, je to uspešneje in za isto naselbino boljše, in če je naselbina manjša, se vrši v njej na enak način z manjšimi pripravami.

Stročkov se vam ni treba bati; kjer je dobra volja, tam se da vedno lahko nekaj prirediti, niso potrebni banketi, niso potrebne godbe, ako niso sredstva ugodna. Ako pa članstvo tako želi in vidi, da tako lahko uspe, je pa to odvisno od njih. Toda nikoli ni potreba shoda odložiti ali odpovedati radi tega, da so stroški za istega preveliki, ker takih shodov nam je potreba. Ako se ne bomo organizirali mi, vas bodo pa skušali organizirati nam nasprotni tabori. Tega pa mi pustiti ne smemo. Mi moramo držati, ohraniti in braniti svoje, to kar imamo, to kar nam je drago in sveto.

In sedaj, bo boste zbrani na glavnih starih sejah, je vaš čas, da o teh stvareh ukrepate in odločujete in določujete. Nekatera društva bodo odsedaj naprej leto za letom obhajala svoje obletnice in druge ustanovne jubileje. Ne pozabite, da ob takih prilikah lahko napravite v vaši naselbini skupni shod, bodisi kadarkoli po zimi ali po letu, v dvorani ali na prostem. Povabite vaša sosedna društva, povabite vaše uradnike, in druge odlične možake, če tudi niso še člani in članice vaših društev. Prav gotovo je, da se bodo vselej radevolje odzvali, se vdeležili vaših prireditev in se odzvali vašemu povabilu. Sklenite na glavni seji meseca decembra, da se med letom priredi tak shod, izvolite si v ta namen odbor, kateri bo imel to stvar na svoji skrbi in kateri se bo lahko posvetoval s člani glavnega urada Jednote glede časa in prostora in načina te prireditve. Sedaj je čas, da se to izvede in določi in vse drugo bomo uredili pozneje.

Jaz, kakor tudi ostali člani člani glavnega odbora, kateri so bližje, bomo šli vam v tem oziru vedno na roko in bomo vam pomagali doseči popolen uspeh. Prihodnjič vam bom opisal še o drugih potrebah.

K sklepu želim vsem krajevnim društvom naše Jednote največ uspeha na decembrskih sejah, ko boste volili nove odbore. Ne pozabite, da je naša velika jubilejna kampanja še vedno v teku.

S sobratskimi pozdravi, udani vam

Anton Grdina, gl. preds.

Sovražniki farnih šol poraženi.

Detroit, Mich. — Pri zadnjih volitvah (4. novembra), je bil šolski amandment z veliko večino poražen. Širom države je bilo za nadaljevanje farnih šol oddanih 675,000 glasov, proti pa 350,000. V prilog farnih šol je glasovalo poleg katoličanov tudi mnogo protestantov.

KONVENCIJA A. F. of L.

NA DNEVNEM REDU BODO VAŽNE TOČKE.

El Paso, Tex., 17. novembra. — Danes je bila v našem mestu otvorjena 44. redna letna konvencija največje delavske unije v Ameriki, American Federation of Labor. Zborovanje je otvoril skoro vesčasni predsednik Samuel Gompers, nakar je sledilo letno poročilo članov eksekutivnega odbora.

Na to konvencijo so prišli delegatje in zastopniki nad 100 raznih delavskih organizacijah malega tri milijone članov.

Včeraj jih je pozdravila in sprejela mehiška delavska federacija, ki zboruje v Jaurez; Mehikanci so svojim gostom v zabavo priredili veliko bikoborbo; pri tej prireditvi je nek žepnat ukradel nekemu delegatu \$1,000.

Na dnevni red pride več važnih točk in sicer: Naj li označena federacija še v bodoče ohrani svoje nepristransko politično stališče, ali naj podpira delavsko stranko? Naj li označena delavska federacija pripo-roča priznanje sovjetske Rusije, ali ne? Ali naj se 350,000 članov broječo unijo tesarjev izključi, ker se je združila s stavbiškimi obrtniki?

Glavni tajnik Frank Mosri-son poroča, da šteje sedaj ameriška delavska federacija 2,865, 979 dobrih članov ali za 60,489 manj kot lani.

Pozor člani dr. sv. Vida, št. 25!

Tajnik društva sv. Vida, št. 25, Cleveland, O., je prejel iz glavnega urada čke za izplačilo bolniške podpore. Kdor je opravičen do te podpore, naj se uglaši po ček na tajnikovem domu.

Katoliški škof je proti zvezi cerkve z državo.

Dne 10. novembra t. l. se je vršila v St. Louis, Mo., konvencija Narodne zveze katoliških žena, pri koji priliki je škof J. P. Carroll iz Helena, Mont., sledeče govoril glede zveze cerkve z državo:

"Zveza cerkve z državo bi bila idealna stvar v državi, ki je docela katoliška, toda slična zveza pa v Ameriki ni umešana ter praktična. Če bi dala na primer vlada Združenih držav to točko na splošno glasovanje, bi mi katoličani, v celoti glasovali proti nji. Ustavne garancije izvrševanja verske svobode so za ameriške katoličane povsem zadostne. Mi torej ne zahtevamo in ne potrebujemo v naši srečni domovini kakke cerkveno-državne zveze. Pokojni predsednik Theodore Roosevelt je o tem trdil, da sta tukaj vera in svoboda naravni zaveznic, in prav je imel."

Posnemanja vredno.

V mestu Cincinnati, O., je bila nedavno ustanovljena posebna Ljudska evharistična liga, koje namen je, navduševati svoje člane k vsakdanjemu preje-manju sv. obhajila.

V to svrhu je v tamkašnji katedrali sv. Petra določen poseben duhovnik, ki sleherni dan od 6. do 8. ure deli vernikom vsakih 15 minut sv. obhajilo.

NOV JUGOSL. KABINET.

V NOVEM SHS. MINISTRSTVU JE LE EN SLOVENEK.

Washington, D. C. — Novo vlado kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je sestavil Nikola Pašić. Vlada je položila prisego 6. novembra zvečer.

Podpredsednik ministrskega sveta brez portfelja, ki izvršuje dolžnosti predsednika vlade g. Marko Trifković; minister za konstituante g. Marko Djuričić; minister prosvete, g. Svetozar Pribičević; prometni minister, g. Andro Stanić; ministar za zunanje zadeve, g. Momčilo Ninčić; minister narodnega zdravlja in zastopnik ministra za socijalno politiko, g. Slavko Miletić; minister stavbinstva, g. Nikola Uzunović; minister poljedelstva in zastopnik ministrstva za agrarne reforme, g. Krsto Miletić; minister poštni in telegrafov, g. Pera Vukičević; minister ver, g. Miša Trifunović; ministar trgovine in industrije, g. Grizogono; minister šum in rud, g. Gregor Žerjav (Slovenec); finančni minister, g. M. Stojadinović; minister pravde, g. Edo Lukešić; minister za notranje zadeve, g. Bože Maksimović; minister vojne in mornarice, general Dušan Trifunović.

Opomba uredništva: V prejšnjem ministarstvu so imeli Slovenci tri svoje zastopnike, v novem je pa samo eden! Srečna Slovenija!

BIVŠI FRANCOŠKI PREDSEDNIK POINCARE BAJE POVZROČIL VOJNO.

Pariz, 17. novembra. — "Kdo je povzročil minulo svetovno vojno?" to vprašanje se je prvič pojavilo te dni v Franciji. Delno odgovornost se pripisuje bivšemu predsedniku francoske republike, Raymond Poincare-ju od strani njegovih političnih nasprotnikov. Obtožbo se naslanja na privatne zapiske Georges Louisa, bivšega poslanika za Rusijo.

Ti važni zapiski so bili te dni priobčeni v nekem radikalnem pariškem listu. Tu se zatrjuje, da je Poincare napeljal Rusijo lo sovražnosti na Nemčijo kar je povzročilo krvavo svetovno vojno. Nekdanji ruski poslanik Isvolvsky je bil pri tem glavni kolovodja in zarotnik. Georges Louis je že mrtev in njegov sin, ki je imel te zapiske v posesti, je tudi že umrl.

Pri tem sta igrala važno ulogo tudi znana francoska državnik Jules Cambon in Stephen Pinchon. Cambon je meseca novembra, leta 1913 osebno govoril z nemškimi cesarjem o francosko nemških odnosih; tedaj mu je baje nemški kajzer omenil: "Vse smo skušali storiti glede medsebojnega sporazuma, toda sedaj je že vse prekasno in končano."

Da ni prišlo do sporazuma med Nemčijo in Francijo je zakrivil tedanji francoski predsednik Poincare.

Ženska krajevna društva! Stopite na noge!

Dovedite kaknega novega člana ali članico na prihodnjo sejo.

Društvena naznanila in dopisi

PREDNAZNAILO.

Društvo sv. Stefana, št. 1, K. S. K. Jednote, Chicago, Ill., ima svojo maškeradno veselico v nedeljo, dne 25. januarja, 1925 v šolskih prostorih. Cenjena društva se na to opozarjajo ter prosijo, da na isti dan ne priredijo kako veselice. Odbor.

NAZNAILO

članstvu društva sv. Jožefa, št. 2, Joliet, Ill.

Na redni mesečni seji dne 2. novembra t. l. so navzoči člani odobrili točko glede velike kampanje za pridobivanje novih članov obeh oddelkov v društvo in Jednoto. V ta namen smo določili popolnoma prosto pristopnino v društvo; plača se samo nekaj malega za regalijo, katero mora vsak član imeti. Razen tega dobi vsak član, ki predlaga kakega novega člana še posebno nagrado od društva in pa eno od Jednote razpisano.

Ker je za pridobivanje članstva v mladinski oddelki Jednote v tej kampanji opustila običajno pristopnino bo naše društvo tudi plačalo zdravnikarja iz društvene blagajne, torej sedaj lahko otrok pristopi v naše društvo in K. S. K. Jednoto povsem brezplačno. Če se več otrok prijavijo, bomo tudi prišli z zdravnikom kar v hišo glede pregleda.

Torej dragi mi člani, stopite zdaj krepko na noge. Naj ne bo nobenega očeta, ki je pri našem društvu, da ne bi imel tudi svojih otrok zraven vpisanih; redni mesečni assement zanje znaša samo 15 centov; za to malo svoto se dobi v slučaju smrti otroka do \$450 posmrtnine; toliko vam ne plača nobena insurance kompanija in za tako nizek assement.

Zavihajmo torej rokave! Bodimo vsi agitatorji! Jaz želim, da bi vsak član za leto sejo meseca decembra dobil enega novega člana v odrasli oddelki, dva pa mladinski; na ta način bi bila zmaga naša za pridobitev tako lepih nagrad, katere nam sedaj nudi naša dična K. S. K. Jednota.

Naznanjam tudi članstvu, da bo imelo naše društvo svojo adventno spoved dne 29. novembra in pa skupno sv. obhajilo dne 30. novembra pri 8. sv. maši, ki se bo brala za vse žive in mrtve člane našega društva. Uljudno vas prosim, da se v obilnem številu vdeležite v sv. maše, da nas bo dosti pristopilo k' mizi Gospodovi. Ob novem cerkvenem letu, oziroma na prvo adventno nedeljo se bomo Bogu priporočili, da bi čuval in blagoslovil naše društvo.

Nadalje prosim člane, da bi se vdeležili slavnosti društva sv. Družine, št. 1, ki se vrši dne 23. novembra t. l. povodom desetletnice obstanka in razvitja nove zastave; zastava bo blagoslovljena ob 10. uri v slovenski cerkvi.

V ta namen je tudi naše društvo sklenilo na zadnji mesečni stavu v cerkev kolikor v najstarejši v cerkev kolikor v največjem številu mogoče. Dragi mi člani, k maši mora iti vsakdo; glejte, da pridete prihodnjo nedeljo k deseti sv. maši, kamor pojdemo z našo društveno zastavo. Zbirali se bomo ob 9:30 v stari šoli, odkoder z drugimi društvi odkorakamo v cerkev k službi božji.

S sobratskim pozdravom, John Kramarich, pradednik dr. sv. Jožefa, št. 2.

NAZNAILO.

Članom društva sv. Franciška Saleškega, št. 29, Joliet, Ill., naznanjam, da je bilo na redni mesečni seji dne 2. novembra odlojeno, da se društvo vdeležuje blagoslovljenja društvene za-

stave društva sv. Družine, št. 1, D. S. D. v nedeljo dne 23. novembra.

Člani našega društva naj se zberejo v svojih navadnih prostorih točno ob 9:30 zjutraj, da potem skupno odkorakamo k deseti sveti maši, kjer bo blagoslovljena nova društvena zastava sv. Družine.

Na isti dan ob 2. uri popoldne in zvečer ob 7:30 priredi društvo sv. Družine lepo zabavno igro v korist društvene blagajne. Zatorej opominjam člane našega društva, da se vdeležimo v polnem številu blagoslovljenja zastave ob 10. uri zjutraj, ob 2. uri popoldne, ali pa ob 7:30 zvečer pa zopet zablave.

Z bratskim pozdravom, John Gregorich, tajnik.

Društvo sv. Josipa, br. 55, Crested Butte, Colo.

Naše društvo zaključilo je na svoji redoviti središčni dne 8. studena, da vsaki član, koji ne prisustvuje dojučeršnjemu godišnjemu srečanju, plača globu od \$2, z rasloga toga pošto se mora birati odbor za dojučeršnjo godinu 1925.

Istom zaključeno, da se dojučeršnja središčna obdržava ob 6. savi navečer namjesto 7, kako bilo prvo.

Zeleći svoj braci in sestram našega odsjeka in cijelokupnom članstvu K. S. K. Jednote sretan i zadovoljan Božić i veselju zdravu Novu godinu 1925.

Bratski vam svima pozdrav Ivan Kuretić, tajnik.

Iz urada tajnika društva sv. Janeza Evangelista, št. 65, Milwaukee, Wis.

Na naši redni mesečni seji dne 9. novembra je bilo sklenjeno, da se korporativno vdeležimo veselice S. M. S. podpornega društva Lilija, koja se vrši dne 23. novembra t. l. v S. Turn dvorani. Zbiramo se pred označeno dvorano ob 8. uri popoldne; vsi člani ste prošeni, da pridete ob pravem času.

Sobratski pozdrav, Luka Urankar, tajnik.

Iz urada društva sv. Martina, št. 75, La Salle, Ill.

S tem naznanjam članom in članicam omenjenega društva, da nam je zopet neizprosno smrt ugrabila eno izmed naših članic in sicer sestro Ano Postar, ki nas je za vedno zapustila zadnji dan oktobra ob 7:30 zjutraj po dolgotrajni in mučni bolezni. Pokojnica je bila vedno dobra in vestna članica našega društva; Bog ji daj v miru počivati in večna luč naj ji sveti. Pri tej priliki izražam hudo prizadeti družini v imenu celega društva naše iskreno sožalje.

Kakor vam je gotovo znano, da pri našem društvu za vsakim umrlim sobratom ali sestrom plača vsak član 50 centov za nakup venca pokojniku v zadnji spomin, zato se bo pa naklada pobirala na prihodnji redni mesečni seji. To naznanjam na tem mestu, da se kasneje ne bo izgovarjal, da tega ni vedel.

Z bratskim pozdravom, Frank Mallie, tajnik.

Vabilo na plesno veselico, katero priredi žensko društvo Marije Sedem Zalosti, št. 81, K. S. K. Jednote v Pittsburgh, Pa., dne 27. novembra, to je na Zahvalni dan v K. S. Domu; začetek ob 7. uri zvečer; vstopnina 35 centov za osobo.

Uljudno vabimo vsa slavna društva, kakor tudi posamezne rojake in rojakinje iz okolice, da se v polnem številu obdeležite, da dobra postrežba bo strah odobor.

Na veselo svidenje! Dobro došli!

J. Fortuna, tajnica.

Vabilo k veselici.

Društvo Friderik Baraga, št. 93 v Chisholm, Minn., bo priredilo igro in veselico na Zahvalni dan, to je 27. novembra ob 7:30 zvečer v Finski dvorani. Vprizorili bodo tri šaljive igre, in sicer "Carodejna brivnica," potem "Zaklad" in pa "Prizor iz zakonskega življenja." Vse igre so šaljive in polne zdravega humorja. Zato vabimo vse prijatelje zdrave zabave, da naj nikar ne zamudijo te naše prireditve. Ravno tako so uljudno vabljeni tudi rojaki iz sosednjih naselbin, da se vdeležijo te veselice.

Torej na Zahvalni dan zvečer vsi na veselico društva Friderik Baraga!

V imenu pripravljalnega odbora,

John Sterle, tajnik.

Iz urada društva sv. Genovefe, št. 108, Joliet, Ill.

Drage mi sestre! Naznanjam vam, da je naše društvo na zadnji seji sklenilo, da se vdeležimo slavnosti desetletnice in razvitja nove zastave društva sv. Družine, št. 1, koja slavnost se bo vršila v nedeljo, dne 23. novembra t. l. Radi tega vabim vse cenjene sestre, da se vdeležite te slavnosti v polnem številu. Zbirale se bomo v stari šoli ob 9:30 popoldne, da potem skupno odkorakamo k deseti sv. maši in prosim, da naj vsaka članica prinese društveno regalijo s seboj.

S sosesrskim pozdravom, Mary Triep, tajnica.

Vabilo na glavno letno sejo.

Naznanjam vsem cenjenim članicam društva Marije Pomagaj, št. 119, Rockdale, Ill., da se gotovo vdeležite glavne letne seje in sicer drugo nedeljo v mesecu decembra, kar se bo vršilo v stari šoli. Seja se prične v šolski dvorani točno ob 1. uri popoldne ali eno uro prej kot po navadi. Ako katera članica tega dan brez vzroka ostane doma, jo zadene dolar kazni; izjema je le bolezen.

Jennie Zupancich, tajnica.

NAZNAILO.

Iz urada društva sv. Jeronima, št. 163, Canonsburg, Pa., se naznanja, da se je sklenilo na zadnji redni seji, da se morajo vsi člani vdeležiti prihodnje glavne letne seje dne 7. decembra in sicer pod kaznijo \$1. Na isti seji bo volitev uradnikov za prihodnje leto 1925. Na to sejo lahko pridejo tudi članice, toda izzete so kazni vsled neudeležbe.

Sobratski pozdrav, John Pelhan, tajnik.

NAZNAILO.

Iz urada društva sv. Marije Magdalene, št. 162 v Cleveland, O., se naznanja, da prihodnja seja dne 1. decembra bo jako važna. Ker bo ob enem glavna letna seja, vršila se bo tudi volitev uradnic za prihodnje leto 1925, in ker hočemo, da bo naše društvo v bodoče tako lepo napredovalo, ali pa mogoče še boljše, vas cenjene sestre tem potom prosim, da se vse vdeležite te seje, ako je vam le mogoče, ker izid te seje bo odvisen le od vas; torej ste se enkrat prosi, da se glavna seja vdeležite v obilnem številu.

Vsako leto se ta čas delajo letni računi, tako se bodo tudi letos. Vsi tedaj vas tem potom opozarjam, da naj vsaka stori svojo dolžnost in plača društveni assement, da se za more knjige zaključijo in čisto račune oddati. Vsem je znano, da assement mora biti redno plačan; ne vemo pa kje in kdaj nas lahko kaka naroba zadene, in pri sanjarskem plačevanju assementu nam ne doleti napovedati pošto, stroškov in tudi posledice; plačatej torej

asamente, kakor pravila določajo.

Kakor ste že čitali v zadnjih številkih "Glasiila" zaradi Spominakih knjig, hočem tudi jaz to stvar malo pojasniti in vam razložiti, ker je ravno naše društvo pri tem prizadeto. Katera članica ima moža pri K. S. K. Jednoti, bo doblila Spominako knjigo samo mož pri društvu, kamor spada. Kjer je slučaj, da sta mati in hči pri Jednoti, mož pa ni, dobi mati knjigo ali z drugimi besedami povedano: ena Spominaka knjiga pride na eno celo družino, ki spada k Jednoti. Te knjige se bodo dobile na prihodnji seji brezplačno, otrokom se jih pa ne bo delilo; mislim, da je ta stvar s tem zadosti pojasnjena, če bo slučajno kaj več o tem, se bo stvar rešila na seji.

Nekaj članic je še, ki se še niso zglasile za nagrado v znesku \$1 za vpis kake nove članice, da je bila sprejeta v društvo od meseca januarja t. l. do oktobra. Vse one članice, ki te nagrade še niso prejele, naj se v najkrajšem času zglasijo pri meni na domu, ali na prihodnji seji, da bo vsaka prejela to, do česar je opravičena in da bo v bodoče še z večjo vnamo delovala za pridobivanje novih članic; vsem je znano, da velika jubilejna kampanja še ni zaključena, in da traja še do konca marca leta 1925. Zato se oprimate te lepe prilike; vsaka naj pridobi samo eno novo kandidatino, kar je jako malo; pa bomo videli, kako se bo število članic našega društva pomnožilo. Kaj, ne mislite, da bi bilo jako lepo, ako bi bilo naše društvo največje društvo pri Jednoti? Jaz ne mislim samo žensko društvo, ampak kar je sploh društev pri naši organizaciji. Hitite torej na delo; saj gre vse za dobro stvar; vse to delamo za napredek in procvet naše dične Jednote; pri tem tudi društvu pripomorete v tekmi do kake nagrade in sama dobiti pa en dolar za vsako kandidatino, ki jo vpišete.

Pozabiti pa ne smemo na Mladinski oddelki; za ta oddelki moramo tudi delati in agitirati, ker v naraščaju in mladini je glavna bodočnost Jednote. Vsaka sestra naj sumo malo pomisli in bomo prišlo do prepričanja, da se v tej kampanji agitirate za dobro katoliško stvar; upam torej, da boste šle vse marljivo na delo!

K sklepu pozdravljam vse članice našega društva, kakor tudi vse članstvo naše dične Jednote, želeča obilo božjega blagoslova v tej kampanji. Josephine Menart, tajnica.

Iz urada društva sv. Mihajla, br. 163, Pittsburg, Pa.

Naznanjam, da bu zgora omenjeno društvo obdržavalo banket u ime dovršenog broja 300 (tristo) članova i članic u odrastlem oddelku i 250 u pomlatku. Banket se bu obdržavao u nedelju 23. novembra o. g. u Hrvackoj crkvenoj dvorani u Millvale, Pa., početak u 7. sati na večer.

Usto se pozivaju svi člani i članice kao i obitelji, da nas taj večer pošetiju. Drugo pozimo sva naša domača ili bližnja društva, odbor kao i posamezne članice i članice, da nas pošete. Biti čaju tri pjevačka društva i govorniki od glavnega ureda K. S. K. Jednote (brat glavni predsjednik i drugi); i naši domači pijonirji. Za člane je prosto a stranjski samac plati 50 centi, obitelj \$1. Samo da se ne stide dočeti kdo zabada; vrata buju svim otvorena; svima kličemo: Iskreno dobro došli!

Sobratski pozdrav do svi članovi i članice našeg društva i Jednote.

Mati Brašnjak, tajnik.

Društvo sv. Vincenca, št. 182, Elkhart, Ind.

S tem naznanjam članom in članicam našega društva, da se bo vršila glavna letna seja prvo

nedeljo prihodnji mesec, dne 7. decembra; torej naj nihče ne izostane ta dan, da se bo vsakdo lahko sam prepričal o računih in delovanju našega društva. Pridite vsi na prihodnjo važno sejo!

Pri tej priliki svetujem vsem družinam, ki imate otroke, dajte jih vpisati v mladinski oddelki K. S. K. Jednote; tako tudi oni, ki še niste člani te Jednote, pridite in vpišite se! Matere, pripeljite na prihodnjo sejo deco, da jo vpišem v ta oddelki. Le nikar se ne bojte. Ne bomo propadli! Samo držimo skupaj in delujmo vsi za naše društvo in Jednoto, kajti posameznikom ni mogoče vsega storiti; zato pomagajmo vsi in glejmo, da bo postalo to društvo močnejše. Ne ozirajte se na naše nasprotnike! Bodimo navdušeni in oprezní, to veste, da malo nas je še članov, in če ne bomo gojili medsebojne slege, ne bo napredka. Jaz iskreno želim, da bi vsak član ali članica pridobil kakega novega člana in članico v naše društvo, bodisi že v aktivni ali mladinski oddelki.

Še enkrat vas prosim, da pridete vsi na prihodnjo sejo dne 7. decembra ob 6. uri zvečer v navadne prostore. Na tej seji bo tudi volitev odbora za prihodnje leto. Pridite na to važno sejo in izrazite svoje mišljenje, kako in kaj, saj imate isto pravico kot društveni odborniki; na to način ne bo pri društvu nikdar kakega nepotrebnega govorenja.

Pozdrav vsem članom in članicam naše dične Jednote društvom pa mnogo uspeha v sedanjí kampanji.

Mary Oblak, tajnica.

Waukegan, Ill. — "Kdaj bodo pa zopet nastopila "Ukeleli" dekleta v Frank Svetetovi dvorani?" To vprašanje se sliši pogostokrat na cesti, odkar je imel Slovenski Dramatični Klub svojo veselico. Tem vprašalcem se bo ustreglo dne 23. novembra, ko bo omenjeni klub priredil koncert v korist novo ustanovljenega žogarskega kluba K. S. K. Jednote v Waukeganu.

Koncert bo nekaj pomembnega in zanimivega. Nastopili bodo znani pevci in pevke, kakor tudi kvartet kluba.

Na ta koncert vabimo vse rojake in rojakinje iz Waukegana in North Chicago, Chicago, Joliet in okolice, da se vdeležijo in pomagajo žogarjem K. S. K. Jednote do boljšega uspeha. Koncert se prične točno ob 7. uri zvečer. Vstopnina za odrasle 50 centov, za otroke 15 centov.

Na svidenje! Žogarji dr. št. 53, 79, K.S.K.J.

Denver, Colo. — Vreme imamo tukaj zelo lepo; brez snega; podnevu je toplo, noči so pa bolj mrzle. Delavske razmere so bolj slabe, kakor povsod, tako, da je dosti naroda brez dela, posebno sedaj na zimo; mogoče bo spomladi kaj boljše?

Tukaj je umrla Ivanetičevi družini eno leto stara hčerka; pri družini Mrše leži nevarno bolna deklica v starosti 8 let; Mrs. Vukšinič se nahaja v bolnišnici, zdravje se ji le bolj počasi obrača na boljše. Rojaka Frank Costelca muči bolezen že celá tri leta; osobito zdaj je postal jako slab. Družini Ivanetičevi izražam sožalje vsled izgube ljubljene hčerke, vsem ostalim bolnikom pa želim, da bi kmalu okrevali.

Nadalje naznanjam vsem Slovincem in Hrvatom, živčim v Denverju in okolici, da bomo imeli cerkveni bazar dne 23. 25. 27. 29. in 30. novembra t. l. kakor po navadi v Domu slovenskih društev na 4464 Washington St. Torej so vai tu živčji rojaki in rojakinje uljudno prošeni, da se tega bazara vdeležite in s tem pripomorejo k tem večjem odplačilu cerkvene-

Dalje na 3. strani

Razpisane nagrade

povodom

Velike jubilejne kampanje K. S. K. J.

KAMPANJA OTVORJENA 1. OKT. 1924. ZAKLJUČEK ISTE 31. MARCA 1925.

STARE veljavne nagrade za POSAMEZNE ČLANE(ICE):

- A. Za vsakega novega člana(ico) odrastlega (aktivnega) oddelka prejme član(ica), ki prošilca predlaga \$1.00.
- B. Za vsakega novega člana(ico) mladinskega oddelka prejme član(ica), ki ga predlaga 50c.
- C. Stare veljavne nagrade za KRAJEVNA DRUŠTVA za OBA oddelka, aktivni in mladinski:
  - I. nagrada \$25.00 za ono društvo, ki bo od 1. jul. do 31. dec. t. l. pridobilo največ članov ali članic.
  - II. nagrada \$15.00.
  - III. nagrada \$10.00.

NOVE nagrade za KRAJEVNA DRUŠTVA, veljavne za pridobivanje članstva za aktivni in mladinski oddelki:

- D. PRVA skupina društev, broječa do 100 članov: I. nagrada \$50.00, II. nagrada \$25.00, III. nagrada \$15.00.
- E. DRUGA skupina društev, broječa od 100—200 članov I. nagrada \$50.00, II. nagrada \$25.00, III. nagrada \$15.00.
- F. TRETJA skupina društev, broječa nad 200 članov: I. nagrada \$50.00, II. nagrada \$25.00, III. nagrada \$15.00.

KATOLIŠKI SLOVENCİ IN SLOVENKE! PRISTOPAJTE K NAJSTAREJŠI IN NAJVEČJI SLOV. KATOL. PODP. ORGANIZACIJI: K. S. K. JEDNOTI!

Na noge! - Na delo!

Kampanja za katoliški dnevnik za "AMERIKANSKI SLOVENEK in EDINOST" se bliža svojemu koncu. Še dobrih par dni in Zahvalni dan bo tukaj. Za nove naročnike so razpisane krasne nagrade. Komur je kaj mar za katoliško časopisje, ta naj se dvigne te zadnje dni in skuša pridobiti listu Amerikanski Slovenec in Edinost kolikor največ mogoče naročnikov. Zapomnite si, da od te kampanje je odvisno, ali bomo katoliški Slovenci dobili svoj lastni katoliški dnevnik, ali bomo morali še nadalje čakati na njega. Zato agitirajte za list med svojimi prijatelji in znanci!

"Amerikanski Slovenec in Edinost" izhaja štirikrat na teden in bo začel izhajati dnevno, ako bo dovolj odziva od naročnikov tekom te kampanje. Ako pridobi list tekom te kampanje 1000 novih naročnikov, potem je dnevnik zagotovljen. Torej na delo! List stane za celo leto \$4.00, za pol leta \$2.00 Naročite ga za poskušnjo!

SLOVENSKE BOŽIČNE RAZGLEDNICE

smo prejeli. Prodajamo jih 2 za 5c. Po pošti se ne pošilja manjšega naročila, kakor cel ducat, ki stane 30c s poštnino.

BOŽIČNE JASLICE

imamo v zalogi. Papirnate prodajamo od 15c do \$2. Narejene so močne in služijo za več let. Jaslice iz kipov, vred z lepo zeleno slamo, ki služí kot mah, prodajamo od \$2.00 do \$15.00.

ZA ZIMSKE VEČERE

priporočamo naše povestne knjige. Pišite po cenik naše knjigarne!

Pošto naslavljajte na:

Amerikanski Slovenec in Edinost

1648—West 22nd Street, Chicago, Ill.

ga dolga. Vsak označeni večer bomo imeli na odru ali petje ali pa kako zabavno predstavo, to se vršijo zvečer od 10. ure naprej. Imeli bomo na tem bazarju tudi več novih dobrotov za srečkanje in mnogo lepih stvari naprodaj. Zatorej cenjeni rojaki, ne pozabite se vdeležiti našega bazarja označene večere. V nedeljo dne 23. in 30. novembra se prične bazar že ob 1. uri popoldne, ob delavnikih pa ob 6. uri zvečer.

S pozdravom,
George Pavlakovich.

Vabilo na koncert.

kategora priredi pevsko društvo "Triglav" v Pittsburghu, Pa., na Zahvalni dan (27. novembra) ob 7:30 zvečer v K. S. Doma.

Pevsko društvo "Triglav" uljudno vabi vse cenjeno občinstvo, da se mnogostevilno vdeležijo tega zabavnega večera; s tem boste pomagali še mlademu pevskemu društvu, zaeno boste pa tudi pokazali, da ste ljubitelji naše slovenske pesmi. Kakor sem že poročal, vam bomo zato v vsakem slučaju naklonjeni brezplačno.

Torej vam kličem še enkrat: Na svidenje dne 27. novembra zvečer.

S pozdravom do vseh Slovencev in Slovenk.

Za pevsko društvo "Triglav,"
Fr. Pugne, tajnik.

Pozor članice društva sv. Ane, št. 534 Katoliških Borštarič, Joliet, Ill.

Cenjene sestre. Naznanjam vam, da je naše društvo uljudno povabljeno na slavnost desetletnice in blagoslovljenja nove zastave društva sv. Družine, št. 1, Joliet, Ill., ki se vrši dne 23. novembra t. l. v cerkvi sv. Jožefa.

Upati je, da se boste temu vabilu odzvale v največjem številu; zbiramo se v šolski dvorani ob 9:30 dopoldne, da potem skupno odkorakamo v cerkev k deseti sv. maši, ko se bo vršila slovesnost. Trdno sem prepričana, da ta oklic ne bo zastoj. S sestrskim pozdravom,
Anna Bolfe, Rec. Secretary.
(Advertis.)

VAŽNO ZA VSE ČLANSTVO. K. S. K. JEDNOTE.

Preštudirajte natančno glavno načelo in namen naše organizacije. Prečitajte in seznanite se temeljito z našimi pravili. Vdeležujte se debatiranja in razmotrivanja naših mesečnih sejah. Spoznajte in pobratite se z uradniki vašega krajevnege društva. Izvršujte svoje dolžnosti kot član ali članica. Ako se boste po teh navodilih ravnali, vam bo društvo in Jednota vedno z veseljem delila vse podpore, do katerih ste opravičeni.

Uradniki društva ne smejo biti površni, ampak navdušeni za dobro stvar. Stojte vedno v prvi frontni vrsti; zavedajte se odgovornosti kot uradniki in uradnice. Kjer imajo agilni odbor, tam so tudi agilni člani in vsa organizacija.

PREKMURJE.

Spisal dr. M. Slavice

(Nadaljevanje.)

Ti teroristi so tudi drugje zapirali in mučili škofo in duhovnike. Nekaj duhovnikov je bilo tudi usmrčenih. Sobotški škof Hikeš je bil v zaporu, njegov pisarniški ravnatelj dr. Rogac pa begunec na Štajerskem. Zato so bili tudi prekmurški duhovniki v veliki nevarnosti za življenje. Sreča je bila, da so bili med teroristi tudi dobri kmečki vojaki, ki so po skrivnih potih ali sami opozorili duhovnike na nevarnost ali pa so povedali kateremu domačinu, kaj so sklenili teroristi z duhovnikom napraviti. Ti domačini so potem večkrat z lastno smrtno nevarnostjo povedali duhovnikom, kaj jih čaka, ter so jih skrivali ali jim pomagali pri begu.

Na tak način je bil opozorjen voditelj Klekl, da so ga teroristi obapdili na smrt. Zato je moral zapustiti dom, ki so ga potem teroristi popolnoma oropali, ter se skrivati po hlevih preobčen v berača ali poljakega delavca, dokler se mu ni posrečilo sredi boljševoških patrolj priti do Mure, kjer so ga zvesti prijatelji po noči prepeleli čez Muro. Enako kakor Klekl so morali zapustiti dom akoro vsi duhovniki slovenskih župnij. Le madžarski ali madžaronski duhovniki so si upali ostati doma. Večina jih je utekla na Štajersko, nekateri pa so se skrivali v privatnih hišah svoje župnije z zaupanjem, da se teroristi užejejo.

Teroristi so se res kmalu ugnali. Ko so videli, da je ljudstvo razburjeno radi tega, da v cerkvah ni službe božje, so se začeli bati, da bo ljudstvo še bolj jugoslovanskega mišljenja, ako ne pridejo duhovniki nazaj. Zato so izdajali pismene dekrete duhovnikom, da se jim nič zalega ne zgodi, ako se vrnejo v svoja župnišča. Iz Beltinca na primer so odšli vsi trije duhovniki, župnik Kuhar z dvema kaplanoma. Domačini pa so vzdrževali z njimi tajno zvezo; zato so vedeli za njih bivališča. Tako sta potem prinesla župniku Kuharju, ki je bival z enim svojih kaplanov v Križevcih na Štajerskem kot gost tamkajšnjega župnika, cerkveni ključar beltinske cerkve in knjigovodja baltinske hranilnice tak dekret s prošnjo, da se vrne. To se je tudi zgodilo. Vrnili so se vsi duhovniki razen I. Klekla starejšega, ki je bival v Celju, in kaplana St. Lejka, ki je bival na Hrvatskem, ker nista dobila takih dekretov in torej nista bila varna pred boljševoški. Duhovnikom, ki so se vrnili, se ni nič huđeega zgodilo. V začetku jim je bilo samo prepovedano v šoli učiti katekizem. A tudi to prepoved so čez nekaj časa ukinitili, da ne bi vznemirjali ljudstva. Nekateri boljševoški voditelji so se celo začeli prijazno obnašati nasproti verskemu prepričanju ljudstva, dasi so splošno zaničevali vsako vero.

V Beltincih na primer je bil za komisarja ali vodja direktorija neki kovač iz Budimpešte, z imenom Pandurovič, Srb pravoslavne vere, ki je bival v stanovanju okrajnega glavarja. Ta je začel celo zahajati h katoliški službi božji, pri kateri je stal v cerkvenem prezbiteriju, da bi si pridobil naklonjenost ljudstva.

Vobče pa je ljudstvo občutilo vso grozoto boljševozma v tej drugi prekmurški boljševoški dobi. Vodilnih mest niso več imeli domačini, ampak tujei, ponajveč židi. Tkalčevo mesto prekmurskega guvernerja v Murški Soboti je zasedel neki žid, enako komisarsko mesto v Dolnji Lendavi drugi žid itd. Iz ljudstva so vedno bolj izvajljali stari avstrijski denar ter rekvirirali brezobzirno vse, kar so hoteli imeti. Tako so na primer za kako malo vas določili, da jim mora v 24 urah izročiti po 50 glav goveje živine.

Prekmurje je bilo pred izbruhom splošne lakote, ko se je zrušil ogrski boljševoz v Budimpešti dne 1. avgusta, 1919. V Prekmurju se je izvršil mirnim potom novi prevrat. Viljemu Tkalcu je še enkrat zasvetila zvezda sijajne bodočnosti. Pristopil je k "beli gardi" ter postal, kakor se je vsaj govorilo, ordonančni častnik nadvojvode Jožefa, ki je sestavil novo, protiboljševiško vlado. Reklo se je potem, da je prišel v teh visokih krogih v nemilost. Zato ali pa iz kakegakoli vzroka je prišel Tkalce v Prekmurje kot vodja "belih gardistov" ter tam še enkrat poskusil doseči kako samostojno vodilno vlogo. A bilo je že prepozno. Zamudil je pravi trenutek, da bi kot Vilko Tkalce iz Črensovec postal jugoslovanski državljani. (Njegov sotrudnik Vinko Seruga pa

je pravočasno stopil v jugoslovansko službo v pisarni civilnega komisarja v Murški Soboti.) Jugoslovanska armada je namreč vkorakala že 12. avgusta, 1919 v Prekmurje ter razpršila Tkalčeve hede in teroristične rdeče gardiste. Izvršilo se je to brez vsakega prelivanja krvi celo idilično. Jugoslovanske čete so imele na čelu prekmurske legionarje, ki so znali madžarski. Spopad med jugoslovanskimi četami in rdečimi gardisti se je izvršil na primer na tak način. Prekmurški legionarji so našli na kakem travniku mirno ležati rdeče gardiste pri kuhanju. Vrtil se je razgovor v madžarskem jeziku. Naši: "Kaj delate tukaj?" Rdeči: "Čuvamo mir in red." Naši: "Tu smo zastopniki jugoslovanske vlade, vi morate bežati!" Rdeči: "Pa čemo." In medsebojni "z Bogom" je ločil državljane prej iste države, zdaj dveh novih držav.

Tkalčevi vojaki so bili malo bolj presenečeni, da se jim je tako hitro prekrizal račun. Kdor izmed domačinov ni pravočasno vrzel proč orožje, je bežal na Ogrsko ali nemško Štajersko, ker se je bal, da bi ga Jugoslovani trdo sprejeli. Ti begunci so se šele polagoma vračali iz svojih skrivališč v jugoslovansko Prekmurje.

Se nedavno mogočni prekmurški vladar Tkalce je bil od jugoslovanskih čet ujet. Iz zapora v Dolnji Lendavi je ušel na dan sedaj nepojasnen način, govori se, s pomočjo vojakov, ter je odbežal na Ogrsko. Od tega trenutka do sedaj ni bilo ničesar več slišati o tem svojevrstnem prekmurškem boljševoškem in protiboljševiškem voditelju, ki je pred vojsko skupno z narodnim voditeljem prekmurskih Slovencev, Jožefom Kleklom starejšim vršil službo božjo v prostrani črensovski lepi cerkvi: Klekl pri altarju, Tkalce na orgljah.

(Dalje prihodnjic)

NAJLEPŠE BOŽIČNO DARILLO!

Ker nam bo nekaj iztisov Spominske knjige preostalo, ker hočemo ogromne stroške pri izdaji te knjige nekaj zmanjšati, in ker smo prejeli že od več strani vprašanja glede prodaje te knjige posameznikom, je glavni odbor določil preostale knjige razprodati po \$2 in iztis s poštnino vred. Kdor naroči 3 knjige, jih dobi po \$1.75. Knjige bomo pošiljali tudi v staro domovino ali Jugoslavijo. Naročilu je treba priložiti denar ali pošto nakaznico. Naša jubilejna Spominska knjiga bo največje in najlepše književno delo med ameriškimi Slovenci. Vsebovala bo 324 strani v velikosti 11 1/4 x 8 1/4 palcev s približno 200 ilustracijami; platnice bodo umetniško dovršene; zgodovina Jednote, krajevnih društev in nekaterih naselbin je mojstrsko sestavljena; knjiga bo tehtala ravno 2 funta.

Prepričani smo, da je bo vsakdo z veseljem prelistal in prečital, kajti to je prvo slično književno delo kake slovenske bratake organizacije. To knjigo bodo gotovo z največjim veseljem čitali vaši sorodniki in prijatelji v stari domovini. Naročite in pošljite jim jo za božično darilo. Cena enega iztisa znaša s poštnino vred \$2; kdor naroči tri knjige skupaj, naj nam depošlje \$5.25.

Upravištvo "Glasila K.S.K.J." 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O.

KJE JE?

Josip Gartner, doma iz Sorice na Gorenjskem; baje živi nekje v Clevelandu? Njegov naslov bi rad zvedel John Mladič, 1914 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Agitirajte osobito za Mladinski oddetek K. S. K. Jednote! Velika jubilejna kampanja še ni zaključena!

O ZADNJIH INKIH.

Pred prihodom Evropejcev so vladali v državi Peru v Južni Ameriki kralji iz rodu Inka. Tolpa brezvestnih Spancev jih je spodila s prestola, njih voditelj Franc Pizzaro je njih zadnjega kralja Atahualpa ujel in je zahteval od njega velikansko odkupnino; v velikih dvorani je potegnil Pizzaro, kakor daleč je mogel stegniti roko, črto z oglejem po steni naokoli in do določenega roka je moral narod napolniti dvorano do one črte z zlatom in zlatim nakitjem in orodjem. Pizzaro je zlato dobil in je kralja "pomilostil"; namesto da bi ga obglavili, so ga zadavili.

Od tedaj naprej so različni srečolovci in pustolovci, razni raziskovalci in drzni odkrivatelji poskušali, da bi dobili še ostale zaklade, odkrili skrivnostno staro mesto Inkov in pa zadnje ostanke njih rodu. Silno stara kultura je takrat propadla, Spanci so uničili brez ozira vse one vzorne socialne naprave, ki bi nam morale biti še danes zgledne. Vemo dobro, da je bilo socialno vprašanje v tej idealni državi rešeno tako lepo, kakor se sploh rešiti da, da ni bilo tam nič revežev, lastnina sveta, a omejena, in da tega vzora do danes še nobena država ni dosegla. Vedeli so, da z odkupnino Atahualpa se ni bilo izžepano bogastvo Inkov, in iskali so staro njih glavno mesto. Med najboljšimi omenimo slovitega angleškega učenjaka, trgovca, odkritelja in morskega roparja Walterja Raleigha. A nobeden, ki je ikakal, ni imel sreče. Te dni pa prihaja v Evropo poročilo, da je francoski raziskovalec Georges Brousseau (bruso) našel skrivnostno glavno mesto Peruja, in pa zadnje potomce Inkov. Inki imajo še svojega velikega duhovna, in ta je Francozu pripovedoval o lepih nekdanih časih. Brousseau

ZDRAVJE otroka

je v veliki meri odvisno od hrane, ki mu jo dajete. Nobena mati ne sme preiskušati. Dojite svojega otroka, če vam pa iz kateregakoli vzroka mleko odpove, ne rizkirajte hrane, katere niste gotovi.

Bordenovo Eagle Mleko je bilo nad 60 let stalna hrana za otroke. To je naravna hrana, če ni maternega mleka. Zdravniki ga priporočajo in predpisujejo materam v najtežavnejših slučajih.

Ce ne veste, kako uporabljati Eagle Mleko, nam pošljite ta oglas, in mi vam bomo poslali navedila glede hranjenja. Knjiga za otroke ter razna druga dragocena navodila brezplačno. (2)

THE BORDEN COMPANY
Borden Bldg. New York

je poslal sedaj kratko poročilo v Evropo, kot nekako naznanilo pomnejšega znanstvenega dela. Pravil je pa veliki duhoven tole:

"Gospodujoči narod Koičva in Ajmara je razširil svojo vlado po širni deželi Parov (Peru). Gospodstvo so si priborili Koičva in Ajmara bolj z milobo in pravičnostjo kakor s silo, razširjalo se je pa od Velikega oceana do pragozdov ob reki Ucayali (dotok Amaconke) in od severa proti jugu po prostranih visokih planinah Andov, bogatih na zlatu in srebru in drugih kovinah. Naši predniki so živeli srečno v velikem mestu Tambu-tocco. Bila je to prva prestolnica naših vladarjev, 100,000 prebivalcev je štela, nahajala se je pa severno od mesta Cuzzo v prelazih Urubamba.

"Naši vladarji so nakopičili tukaj veliko bogastvo. Naenkrat so pa slišali strašno novico: vojaki bledega obraza prihajajo od severa, Spanci se imenujejo, opustošili in uničili so že Mehiko in druge dežele, sedaj so se izkrcali ob obali Peruja. Z oklepi so oboroženi in naše pušice in sulice jim ne škodujejo. Puške imajo in z njimi sipljejo iz daljave krogle, strah in smrt nad naše hrabre branilce. Pomorili so prebivalce naših mest in vasi, ropali so in plenili in so v prvi vrsti hoteli zlata in zlatih predmetov. Njih veliki voditelj Pizzaro jim je dajal zgled. Naš nesrečni, poraženi vladar se je moral ukloniti njegovi neznanosti, neuteljivi lakomnosti po zlatu. Zlato in zopet zlato! to je bilo geslo sovražnikov. Ce smo jim dali vse, so zahtevali še več. In če niso nič dobili, so uporabili težavnico, da so iztisnili še zadnje mrvice iz nas.

"Eno leto že so trajale te grozote, a krasna prestolnica Tambutocco se je sredi gozdov še smiraj skrivala, nedotaknjena, in so je mogli izslediti. In zakaj ne? Takoj po vpadu sovražnika so naši predniki z največjo skrbnostjo uničili vse ceste in vsa pota, ki so vodila k našem nekdanjemu glavnemu mestu. Kljub temu so bili pa oprezni in so hoteli bežati in zvzeti seboj najdragocenejše stvari; v prva vrsti bajne zaklade svetišč in zaklade palače 'treh oken,' tiste palače, v katerih je bil rojen prvi Inka, plemeniti Mango Kapak. Brž pa, ko se je raznesla vest o mučeniški smrti zadnjega vladarja in so naši predniki slišali, da skrivnosti naših zakladov in našega mesta ni izdal, so sklenili, da se izselijo in da zapustijo svojo domovino. Sveto mesto Inkov so popolnoma izpraznili in prebivalci mesta, okoli 120 tisoč, so se prepustili ugodnemu toku reke Ucayali in so plavali na tisočerihi čolnih in plavih po njem, da si iščejo novo domovino. Vodila sta jih dva cesarska princa: Tumuk Humak in Mango Humak.

"Pizzaro je zvedel za to; na kakšen način, ni znano. In vse zaklade so mu odnesli. Gotovo je le, da je poslal svojega poročnika Franciška Orellana (il je rj) za begunci, z majhno armado, a za ekspedicijo izborno opremljeno. Bogastvo naj bi beguncem pobrali, starčke in otroke pomorili, pustili pa življenje samo močnim moškim, ženskam in mladeničem, da bi jih porabili za transporte po gozdnih in gorskih potih. Če pa zasledovalci vsega tega ne bi mogli primesti nazaj, ker bo padec reke tedaj prevelik, naj pa

gredo po vodi naprej noter do Atlantskega oceana.

"Potem naj napravijo v oni neznani deželi uporabno pristanišče, naj si zgradijo ladje in pripeljejo ugrabljeno bogastvo in suznje na Špansko ali pa v španske dežele v Srednji Ameriki. Naši predniki so zvedeli o vsem tem od nekega izdajalca, ki je služil v Orellanovi ekspediciji za vodnika in ki so ga bili pozneje ujeli. Ker so bile priprave zelo dolgotrajne, je našel Orellana begunce šele čez več mesecev; vneli so se boji, ki so se končali z zmago Prancev (1544). Orellana se je pešjal naprej do Atlantskega oceana.

"Parovanci so se naselili ob izlivu neke reke v Maranjon; reka je dobila ime po njih in ga ima še danes. Da bi pa odvrgli vsak napad Spancev, so šli ob reki gor čez brdice in alapove noter do studencev, v gore, ki so jih imenovali po svojem voditelju Tumuk Humak. Razpršili so se tam okoli, pa bolj proti severu, da so ušli vročemu smrtnemu podnebjju nižin. Odkrili so tam jezero Parima med ognjeniki in so potopili v njem vse zaklade. To je sedaj njihov sveto jezero."

GOLŠA

Golša v vsaki obliki se danes uspešno zdravi brez noht, bolezni, boleline ali neprijetne, kakor so odkrili evropski učenjaki od Mardol laboratorija. Mi dobivamo stotine priznanih pism dnevno. Ne obupajte! Kadar druga zdravila niso uspešna, pošljite po našo Golšo, ki vam da vse naravnost a golši in nje zdraviljenje. To vas ne velja nič. Plašite danes, odlašati je nevarno. MARDOL LABORATORY, 1723 N. Kedzie Av. Dept. 2017 Chicago, Ill.

Mal pošljite dar
Če ne več vsaj dolar

za BOŽIČ

svojem v staro domovino. Če hočete, da bo denar tam točno, pravočasno in pošteno, pošlite ga po zavodu, ki vam garantira vse to, to je naša slovenska

The North American Bank

St. Clair Ave. & 62 St. Cleveland, Ohio

VSAK DAN

med navadnimi uradnimi urami in poleg tega še:

VSAK VEČER

od 6 do 8 ure pri stranskih vratih.

Opomba Zunanji rojaki pošljite po pošti denar na gornji naslov, pa ga odpošljemo še tisti dan in z obratno pošto prejmete rezit.

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

Izhaja vsako sredo

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih Državah Ameriških.

Uredništvo in upravnništvo:

6117 St. Clair Ave. CLEVELAND, OHIO.
Telefon: Randolph 628.

Za člana, na leto \$0.84
Za nečlane \$1.60
Za izsestavo \$3.00

OFFICIAL ORGAN

of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

of the
UNITED STATES OF AMERICA.

Maintained by and in the interest of the Order.
Issued every Wednesday.

OFFICE: 6117 St. Clair Ave. CLEVELAND, OHIO.
Telephone: Randolph 628.

Kampanjski glasovi.

Kranjsko Slovenska Katoliška Jednota ima danes 150 krajevnih društev. Koncem minulega meseca je spadalo k tem društvom 14,565 članov in članice odrasle in 8,146 članov in članice mladinskega oddelka. Z drugo besedo rečeno: K. S. K. Jednota je štela koncem meseca oktobra t. l. skupaj 22,711 članov in članice.

Lep napredek v članstvu se je pokazal takoj prvi mesec sedanje jubilejne kampanje. V Jednoto so bila sprejeta tri nova društva z 39 udi. K raznim drugim društvom je pristopilo 83 članov in članice, tako da se je takoj prvi mesec sedanje kampanje sprejelo 122 novih članov in članice v odrasli oddelku. Poleg tega je pristopilo tudi 96 članov in članice v mladinski oddelku, tako da je bilo skupaj sprejetih v Jednoto oktobra meseca 218 članov in članice.

Tudi število novih članov in članice tekočega meseca novembra prav dobro kaže, posebno število mladinskega oddelka se prav hitro množi in kakor izgleda, bo to število prekašalo ono minulega meseca.

Da dosežemo zaželjeni cilj 25,000 članov in članice obeh oddelkov, nam še manjka okrog 2,100 udov. Bo li nam mogoče doseči to število? Prav lahko, ako vsak član in članica stori svojo dolžnost in pridno agitira in pridobiva nove moči.

Kakor zgoraj omenjeno, šteje Jednota danes 150 krajevnih društev. Izmed teh posljuje 124 z mladinskim oddelkom. Število članstva v mladinskem oddelku se lahko za nekaj sto članov in članice pomnoži, ako bi se tudi ostalih 26 društev zavzelo za mladinski oddelku. Zato apeliram na vsa ona društva, ki danes še ne posljuje s tem oddelkom, da se potrudijo in z delom prične. Ne samo nekatera, marveč vsa društva so dolžna sodelovati in agitirati za napredek Jednote. Zato kličem vsem tem društvom, ki danes še niso ničesar storila za mladinski oddelku: Bratje in sestre, na delo! Tudi vas veže dolžnost, da prične tako s poslovanjem mladega naraščaja. Poglejte razna druga društva, kako rastejo. Zakaj? Največ zato, ker imajo od meseca do meseca na razpolago mladino, ki dorasta in prestopa iz mladinskega oddelka v odrasli oddelku. Tudi vaše društvo bo napredovalo, ako s tem prekristnim delom pričnete. Priliko imate, ne zamudite je, Porabite vse prilike in v napredek vašega društva vam je zagotovljen.

Ravno tako apeliram na vse članstvo Jednote, da pridno agitira za novo članstvo. Dragi sobrat in sestra: Bliža se čas letnih glavnih sej. Vsakega člana in članice dolžnost je, da se letne seje, ako le mogoče vdeležijo. Zato gledj, da boš imel vsaj enega novega kandidata na prihodnji seji za predlagati. Imej pred očmi točko dnevnega reda, ki se glasi:

"Predlaganje novih kandidatov." Pomni besede, ki jih izgovori predsednik ali predsednica pri tej točki in pravi: "Ima li kateri izmed sobratov, sosester, katerega novega kandidata ali kandidatino za predlagati ali priporočiti za pristop v Jednoto?" Pri nobeni točki dnevnega reda pri društveni seji ne vladata tihota, kakor ravno pri tej točki, kadar nima članstvo novih kandidatov za predlagati. Na drugi strani pa zopet pri nobeni točki dnevnega reda, da ne vladata tako veselje kakor pri tej točki, ako je predlaganih več kandidatov in kandidatinj. Z kakim veseljem in ponosom se zre na predlagatelja ali predlagateljico. Zato pa, dragi sobrat in sestra, napravj pri prihodnji letni društveni seji novo veselje, ko pride na vrsto omenjena točka dnevnega reda. Se je čas od sedaj do prihodnje letne seje. Še lahko dobiš kandidata ali kandidatino za priporočitev pri prihodnji seji. Potrudi se in gledj, da boš tudi ti med onimi, ki bodo priporočili nove kandidate in kandidatince pri prihodnji letni seji.

Ako vsaki stori svojo dolžnost, naš cilj bo v kratkem dosežen in K. S. K. Jednota bo štela nad 25,000 članov in članice. Z bratskim pozdravom,

JOSIP ZALAR, glavni tajnik.

Eveleth, Minn. — Pazno pregledujem "Glasilo K. S. K. Jednote" in mislim, da se bo kdo oglašil iz države Minnesota, pa vse zastonj; ni glasu od nikoder. Kampanja je odprta za pridobivanje novega članstva našej Jednote, torej na delo, člani in članice, da pridemo "Over the top" za K. S. K. Jednoto, saj ravno ista vam nudi lepe prilike, dobro zavarovalnico, bolniško podporo in še druge odškodnine. Mladinski oddelku, od katerega je odvisna vsaka slovenska in hrvaška organizacija, je uveden pri naši Jednoti z jako nizkim aasemenom; lahko zavarujete vaše otroke, v slučaju nesreče pa dobite povoljno smrtno plačano. Torej, slovenski stariši, (s tem mislim vse Slovane), zavarujte svojo dečo pri edini slovenski katoliški Jednoti in ta je K. S. K. Jednota. Sedaj imate ugodno priliko; preberite v "Glasilu" omenjene nagrade in se jih poslužite, kar najhitreje vam je mogoče.

In sedaj se obračam še na slovenske matere in na vse ženske sploh. Dolgo ste se ene trudile in bojevale za žensko enakopravnost in sedaj ste jo dobile; sedaj pa mi moške pričakujemo od vas, da jo tudi vpoštevate. In ker statistika kaže, da je ženskega spola večina na svetu, torej na delo, da boste imele ravno toliko ženskih društev pri naši Jednoti kot je moških in s tolikim številom članic kot moške ali še več. Pojem lahko ponosno rečete, da ste enakopravne.

In sedaj apeliram osobito na naše Minnesotake nasebine, Gilbert, Ely, Hibbing, Biwabik, Tower, Chisholm, Virginia, Maita Iron. Pomislite, če bi povprečno vsaka izmed teh nasebin

ustanovila ene društvo s desetimi članicami, bi bil to lep napredek, in to je mogoče; ne samo mogoče, ampak lahko, samo malo postrivevalnosti je treba. Torej na noge šenske in delata na nova društva, ki jih še nimate v nasebini in jih priklopite k najboljši Jednoti, K. S. K. Jednoti. Torej rojaki in rojakinje iz države Minnesota, potrudimo se sedaj, da bo naša država prva s članstvom pri K. S. K. Jednoti, ne dajmo se nazaj, ampak držimo se pravega gesla: V slogi je moč, in s tem gremo naprej. Še enkrat: Minnesota, pokaaš se, sedaj je čas!

Z bratskim pozdravom kličem vsem: Na delo!
MARTIN SHUKLE, nadzornik K. S. K. J.

JUTRI?

Ker jutri nikdar ne pride, čemu ne dovršiš nameravane stvari že danes? Če si morda že včeraj zakasnil in stvar pustil, ne pusti je danes. Žal, da ljudje preradi odlašajo na jutri to, kar bi lahko že danes storili.

Kdor je plačal svoje asesmente že včeraj, je rabil takozvano "Safety first" metodo.

Kdor čaka jutrišnjega dneva, naleti običajno prepozno; na stotine je pokopanih Jednotarjev ni čakalo jutrišnje metode.

Pristopili so k naši Jednoti včeraj, oziroma lani in plačali svoje asesmente; K. S. K. Jednota je kmalu po njih smrti izplačala dedičem celo posmrtnino. Tekom 31 letnega poslovanja je K. S. K. Jednota vedno točno izvrševala svoje dolžnosti glede izplačevanja posmrtnin.

Okrog 15,000 članov aktivnega oddelka je bilo toliko previdnih, da ni hotelo čakati do jutri, ampak so že pristopili k najstarejši slovenski podporni organizaciji v Ameriki.

Sam Bog zna, koliko ljudi je stvar preložilo na "jutri," katero bi morali že včeraj izvršiti. Posledice tega se vidijo pri revnih družinah, ki še niso plačale zdravnikovega na pogrebniškovega računa; namesto Jednotinega certifikata, imajo neplačane račune.

Vedno odlašanje je najhujši tat časa; isto povzroča cele potoke solza in nepopisno srčno gorje.

Priporočali ste že ustmeno in v člankih, da naj katoliški Slovenci pristopajo v našo Jednoto; eni so čuli ta poziv, drugi so pa istega zakasneli. Znano je dejstvo, da mora vsak zemljan enkrat umreti. Kdaj? Danes? Jutri? Pojutrišnjem? itd. Teža nihče ne zna in to najmanj pričakuje. Svoje vedno odlašanje žal preprosto obžaluje. Takih žalostnih slučajev je tudi med ameriškimi Slovenci dosti.

Naša K. S. K. Jednota bi morala delati več reklame med katoliškimi Slovenci v Ameriki. Jako umestno bi bilo, če bi se po vseh slovenskih nasebinah ljudstvu delilo posebno reklamno tiskovino pred crekvenimi vrati, ko se vračajo od božje službe. Naše slovenske gg. duhovnike bomo pa naprosili, da dobri katoliški stvari na ljubo vernikom našo Jednoto priporočajo tudi s prižnice, osobito sedaj, ko je jubilejna kampanja otvorjena. Slično reklamno tiskovino naj bi se delilo tudi članom na sejah.

ČLAN JEDNOTE.

Opomba uredništva: Tozadecna iskrovina je že v delu in bo kmalu razposlana.

NESREČNA RUSIJA.

(Po The Cleveland News.)

Previdni in razsojni Amerikanci so že pred leti našej znali, da se je sovjetiki način vlade na Ruskem izkazal kot tiranski, krut, odušerški in splošno nizkoten. Anarhisti in drugi občudovalci ruskih rdečkarjev so preveč omejenih možganov, da bi verjeli tozadecnim zatrdilom eni izmed njih lastnih prič; torej ne smemo pričakovati tudi v naši deželi nebene povoljne kritike na podlagi osebnega poročila znane anarhistinje Emme Goldman, ki je te dni v Londonu zatrjevala, da so zatirane mase v Rusiji pod boljševiško vlado danes na slabšem kot pod nekdanjim carskim režimom.

Miss Emma Goldman je prišla k nam iz Rusije že pred 30 leti; ves ta čas je zagovarjala anarhijo, agitirala proti načinu ameriške vlade in nasprotovala našim postavam, vsled česar je bila večkrat kaznovana z zapornim. Končno (leta 1919) so zvezne oblasti določile to nezaheljeno anarhistinjo deportirati v njeno rojstno domovino, kar se je tudi zgodilo. Kakor sama "rdeča Emma" zatrjuje, je preživela dve leti "arečnega" življenja na Ruskem pod Lenin-Trockijevo kruto vlado; šele zatem je pribežala zopet nazaj v Evropo; zadnji čas se mudi v Londonu, kjer upa ostati vsled tega, ker vedno piše in govori zoper njeno lastno domovino, danes nesrečno Rusijo.

Na nekem banketu v Londonu je Miss Emma Goldman aledeče govorila: "Jaz poznam Rusijo, tam sem živela dve leti, kjer sem imela priliko občevati s ljudmi vseh razredov. Jaz se zavzemam samo za one nesrečne ruske mase, ki so dandanes bolj zatirane, kot za časa vladanja ruskih carjev. Vsakdo, ki trdi nasprotno, se moti. Dandanes zdihuje na tisoče in tisoče Rusov v ječah in raznih koncentracijah; toda ne valed direktnega nasprotovanja sedanji ruski vladi, ampak samo valed nasprotovanja mišljenja. Kdoorkoli trdi, da je sedanja so-

vjetska vlada sploh kakke koristi za delavca, ta laže. Sovjeti, oziroma boljševiki so revolucijo na Ruskem izrabili v svoje lastne koristi in namene. S tem pa izpodkopavajo vse, kar je še dobrega na Ruskem. Ruski boljševiki so največji revolucijonarci sveta; vse plemenite ideje in kreposti človeške družbe so danes boljševiki na Ruskem uničili."

Nikakor ne smemo vsakega proletarskega upora smatrati slabim, toda Rusija nam daje svari len izgled, katerega opisuje očitvidci, to bo plašilo drugo državo, da ne bodo nikdar akusale slediti nesrečni Rusiji. Če je v kaki državi ljudstvu nepovoljna vlada, se lahko isto izboljša na razne načine. Boljše je živeti v taki državi kakor pa Rusiji, ki je vsled revolucije razkosana.

Kako je nastala Družba Najsvetejšega Imena?

Bilo je meseca marca, leta 1273, ko je papež Gregor X. delal predpriprave za velik zbor škofov v mestu Lyons na Francoskem; ta zbor je bil sklican iz namena, da se tedaj živče ljudstvo dovede zopet do čednostnega življenja, ker že padlo v blato nemoralnosti.

Tedaj je živel v mesecu Vercelli v Italiji nad vse pobožen Dominikaneec, John Verceleski; na tega redovnika se je papež Gregor X. obrnil, naj mu sista posebno poročilo za Lynoski zbor, oziroma naj navede vzroke, čemu je tedanj svet padel in kakšen od pomoček bi bil primeren.

John Verceleski je papežu svetoval sledeče: "Navadite ljudstvo, da bo imelo več spoštovanja in časti pred Najsvetejšim imenom Jezusa!" Zaeno je svetoval papežu, da naj se to češčenje poveri redu Dominikancev. Na označenem zboru v mestu Lyons je bil nasvet tega Dominikancea sprejet; v veliko večino in ugodni uspehi delovanja številnih družb Najsvetejšega imena so se kmalu po-

kazali po celem svetu.

Češčenje Najsvetejšega Imena se je zadnja leta celo razširilo v Združenih državah ameriških, kjer šteje ta družba nad dva milijona članov. Ustanovnik te družbe je bil nedavno prišet med blažene.

George Mathew Adams:

GLASBA IN LEPOTA.

Jaz mislim, da bi bilo dandanes življenje na svetu vse bolj težavno in otožno, če bi svet ne spoznal vrednosti glasbe in njene lepote.

Pravkar čujem pred mojim oknom na cesti izborno godbo; na stotine ljudstva je očarano poslušaja; na drugem koncu ceste pa vdarja na svoje inštrumente oddelek takozvane Salvation armade.

Čudno je, kako privlačno silo ima godba; kako naša srca prešinja. Če bi vse godbe na mah utihnile, bi bil naš svet tihota in praznota. Tudi najboljši govornik ne more poslušalcev tako očarati, kakor kaka banda. Rad bi vedel, kako bi se zamogla vojna pričeti in vršiti brez vojaške godbe.

Zadnjič sem opazoval skupino žogometnih igralcev dveh šol. Pri zaključni igri bi bila kmalu šola A. zmagala; kar nenkrat se že v zadnjem trenutku začuje dijaška godba šole B; to je igralce tako navdušilo, da je odnesla zmago šola B.

Brez ogrevanja glaabe in njene lepote bi se nam dozdeval ves svet mrtev, otožen in pust. Slavni Shakespeare je trdil, da naj bi se takega človeka, ki nima ljubezni ter občutšev do glasbe — obesilo.

Jaz bi rajši živel v gozdu, da bi na spomlad poslušal ptičje petje, kakor da bi moral samotari v mestu, čeprav zelo bogat. Jaz sem velik prijatelj knjig in narave; sem pa še večji prijatelj lepe glasbe.

Bog, katerega ljubim, je prižgal zvezde na nebu; On je zasejal travo in vsadil razne cvetlice; On je napel strune glasnemu vetru; Bog je tudi človeku navdahnil veselje do glasbe; zato ga z glasbo slavimo in povečujemo!

Izkopavanja na krajih Sodome in Gomore.

Iz Londona prihajajo poročila o novih arheoloških najdbah, ki so jih dobili egiptologi in neka ameriška ekspedicija ob bregovih Mrtvega morja. Ekspedicija je imela nalogo, da določi lego "mest ravnine," omenjenih v starem veku. Če bi se to posrečilo, so hoteli kopati naprej. So pa to v knjigi Genezis (13, 12) omenjena mesta Sodoma, Gomora, Adma in Zebolim. O njih poginu poroča sveto pismo, a arheološka znamenost doslej ni mogla dobiti nikakih vidnih znakov o njih, zdelo se je, kakor bi bila z zemeljakega površja pomekana.

Sredstva za omenjeno ekspedicijo je preskrbel M. G. Kyles, predsednik teološkega seminarja Henia v St. Louis, Mo., odkritveno delo je pa vodil dr. W. F. Albright, predsednik ameriške arheološke šole v Jeruzalemu. Vrhu tega so bili razvnet pater Aleksis Malton, ravnatelj jezuitske biblijske šole v Jeruzalemu in znamenit egiptolog, profesor A. E. Day, geolog ameriške univerze v Beirutu, in Naim Nakhulul Fendi, nadzornik palestinskih antikvitet. Ekspedicija je objavila poročilo in pravi, da se ji je v arheološkem, geološkem in krajevnem oziru posrečilo razjasniti problem Sodome in Gomore. Tudi v drugih ozirih je bilo delo ekspedicije menda zelo uspešno. Določila je lego mest Byzantimem in Zoar; Zoar imenujejo srednjeveški arabaki pisatelji Zughar, bil je važna postaja na karavanski poti med Elatom in Jeriho. Jugovzhodno od Mrtvega morja in 150 metrov nad njim so našli v Bab-ed-Dra velik, na prostem

stojčej oltar iz zgodnje ali srednje bronaste dobe. Dobili so tam svetlišča iz sedmih monolitov, kamenih krogov, velike trdnjave, obširnih pokopališč in velike množine lončarskih in kotlarskih izdelkov. Slednjič je dobila ekspedicija tudi prvo svetlišče Moabitov, ki ga poznamo. Najznamenitejša najdišča so v Aderu pri Keraku.

O vsem tem bo objavila ekspedicija v kratkem obširno poročilo. Zanimivo je, kako spoji geologija staro in novo; geolog Day ni iskal samo starih plašt, brigal se je tudi za sedanost in je našel sledove petroleja. In baš petrolej oziroma njegove spojine so igralo pri uničenju Sodome in Gomore prvo vlogo.

NOVOMEŠKA PROŠTIJA.

Dne 5. oktobra t. l. je bil instaliran v Novem mestu novi prošt g. Karel Čerin. K redki slavnosti je poleg meščanov prišlo veliko ljudstva iz vse okolice. Instalacijo je izvršil sam prevzvišeni škof ljubljanski. Med mogočnimi zvoki fanfar je peljal v spremstvu duhovščine gospoda prošta v cerkev, ga instaliral in imel govor, v katerem je lepo razložil pomen slovesnosti. Nato je imel gospod prošt prvič pontifikalno sveto mašo. Na koru je zbor 70 pevcev dovršeno izvajal Gruberjevo mašo, spremljal je oddelek orkestra dravske divizije; dirigiral je dr. Čerin, brat gospoda prošta. Cerkev je bila bogato okrašena s cvetjem in venci, ki so jih oskrbele članice Marijine družbe. K slovesnosti so prišli zastopniki vseh tukajšnjih državnih uradov in obeh sodišč ter zastopstva cerkvenih in katoliško prosvetnih organizacij.

V zgodovini novomeške proštije pa je ta dan pomemben tudi zato, ker je sedanji prošt prvi, ki ga je imenoval sam sv. oče, medtem, ko so vse prejšnje imenovali avstrijski habsburski vladarji, seveda na predlog in potrjenje pristojne cerkvene oblasti. To pravico so imeli kot ustanovitelji kapitlja, čigar predstojnik je ravno prošt.

Kapitelj novomeški v sedanji sestavi je: štirje kanoniki in prošt, ki obenem kot župnik Novega mesta oskrbuje s pomočjo vikarja dušno pastirstvo mesta — je urejen tako šele od leta 1818.

Francozi, ki so okupirali leta 1809. tudi Novomesto, so namreč leta 1810. kapitelj odpravili in za izvrševanje dušnopastirskih opravil v mestu nastavili le župnika z dvema kaplanoma. Tako je ostalo tudi po odhodu Francozov. Leta 1818. je pa cesar Franc I. kapitelj obnovil na prošnjo meščanov in leta 1831. imenoval tudi prošta obenem kot župnika.

Ustanovil je pa kapitelj cesar Friderik IV. leta 1493. Definitivno ga je uredil njegov sin, cesar Maksimilijan I. z ustavno listino od leta 1509. Prošili so za ustanovitev nekateri dolenski duhovniki in tedanj dušni pastirji, novomeški kaplani bratovščin, v katere so se združevali razni mestni stanovi. Lastne župnije mesto štedaj ni imelo. Cesar je ustanovo rad dovolil in kapitlju poskrbel dohodke s tem, da mu je dodelil veliko število vasi in kmetijskih posestev. Urbar iz leta 1658. našteva 144 celih podložnih kmetij in 255 vasi na Kranjskem in Stajerskem, ki so morali kapitlju dajati desetino. Kapitelj je bil spocetka zasnovan tako, da je bilo kanonikov s proštom vred 13. Badi veliko posesti je imel kapitelj tudi svetno oblag. Cesar Maksimilijan I. in poznejši habsburski vladarji so si s to svetno močjo, ki so je naklonili novomeškemu kapitlju, hoteli ustvariti oporo proti posvetni oblasti patriarhov v Ogleju, s katerimi so bili v vednih bojih, ker so imeli patriarhi svoja posestva

in obenem cerkveno oblast po celem Dolenskem. Ravno zato so si izgovorili habsburski vladarji, tudi pravico imenovati prošte, ki so kot predstojniki kapitlja izvrševali svetno oblast in bili mogočni gospodje.

Cesarica Marija Terezija je pa vsled zmanjšanih dohodkov kapitlja, ki so nastali deloma po slabem gospodarstvu, dela razprodati večino kapiteljskih zemljišč, denar naložiti v deželno blagajno, iz katere so dobivali zanaprej plačo kanoniki in prošt. Njihovo število se je skrčilo na šest (leta 1774).

Danes novomeška proštija ne predstavlja nobene svetne oblasti več, a je tudi prosta vseh vplivov, ki so nujno izvirali iz tega. Kakor nekateri večje župnije je kapitelj ostalo iz nekdanjih časov le nekaj zemljišč, katerih dohodki se — porazdele med vse člane. Pač pa ima prošt kot predstojnik kapitlja posebno cerkveno čast: Sme nositi škofovsko kapo, infulo in palico ter s temi znaki opravljati slovesna bogoslužna opravila.

To pravico je pridobil šele prošt, grof Thurn, umrl leta 1679. Ravno to je pa, kar daje proštu, ki je sedaj obenem župnik Novega mesta in dekan novomeške dekanije posebno veljavo. Ako so prej imeli proštje po posvetni proštije mnogo vpliva na versko in kulturno življenje spodnje Dolenske, imajo to v gotovi meri še tudi sedaj po časti, ki jim je daje Cerkev. Svetna oblast, a z njo zvezane prosvetne skrbi in pa odvisnost od avstrijskih vladarjev so dušnopastirsko delovanje kapitlja mnogokrat ovirale. Tudi so bili proštje večkrat tuji, a ponajveč Italijani (Novomesto je bilo v cerkvenem oziru do leta 1751. pod oglejski patriarhij), ki niso umeli potreb ljudstva.

Pod proštjom Marottijem od leta 1715 do 1740 je na primer kapitelj popolnoma propadel, ker ga ni bilo skoro nikoli v Novem mestu ter je bilo za versko življenje skrajno slabo poskrbljeno.

Ze z uredbo kapitlja od leta 1818, so se te razmere v prid mestu in dušnopastirskemu delu izboljšale. Ali s sedanjim stanjem so izginile zadnje zgodovinske ovire. Prošta predlaga svobodno domača cerkvena oblast in imenuje ga papež, obojim gre pa gotovo pri tem le za duhovni blagor ljudstva in novomeški proštje bodo lahko svobodno razvijali svoje moči v blagor cerkve in slovenskega dolenskega ljudstva.

Sedanji prošt g. Karol Čerin je bil ordiniran leta 1900 in je star 47 let. Torej v najboljši moški dobi. Služboval je 6 let kot kaplan v Zagorju, Kostanjevici, Škofji Loki, bil 1. septembra, 1906 imenovan za škofijskega tajnika, 23. novembra, 1910 za župnika na Bohinjski Beli. 1. septembra, 1914 je postal spiritual pri uršulinkah v Škofji Loki, kjer je deloval do sedaj. Poleg spiritualske službe se je posvetil zlasti vzgojnemu delu kot veroučitelj na višji dekliški šoli in pripravnici. Sodeloval je pa po svoji moči tudi pri katoliškem prosvetnem gibanju v mestu. Leta 1917. je postal duhovni svetnik.

Naj mu Bog pomaga, da bo na svojem mestu mogel čimveč storiti za razvoj verskega in kulturnega življenja naše Dolenske.

MATERE!!! ODPRAVITE MOČENJE POSTELJE OTROK. NIČ SITNOSTI Z ODRASTLIMI.

Če bi matere samo sponadile Enliko sitnosti, nepravilne in nezdrave bi lahko odpravile od svojih otrok. — Da bi se otroci ne posteljeli v mladih letih ustavilo, se bi gotovo več ne odlašalo sili, minilo. Količina, družabni redni porok se v nepravilno posteljevanje odražajo. Vse matere imajo otroka od tega odvisni, otroci, ki so nezdravi, ne morejo zati popraviti. Če vam je blagostanje vašega otroka mar, naredite pri nas odločno odločitev in izkurite. Vsi se morajo izkuriti. Otroci, ki so nezdravi, imajo 15 let in 30.000. Kdajkoli vam palijemo pri zdravniškem denarju. Piliše na BURTON CO. 148 Inwood Bldg. Box 923 Pittsburgh, Pa. Za zdravstvene svetilke prilažite zvezek št. 22.

Ustanovljena v Jolietu, Ill. dne 2. aprila 1894. ... GLAVNI URAD: 1904 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.

- Glavni predstojnik: Anton Grdina, 1053 East 62nd St., Cleveland, Ohio. I. podpredstojnik: Matt Jerman, 332 Michigan Ave., Pueblo, Colo.

IZ GLAVNEGA URADA K. S. K. JEDNOTE.

Kakor je bilo že poročano, ima glavni urad Jednote v zalogi lepe nove charterje. In ker so lepi charterji kot okras društvene dvorane in ravno tako v veliko reklamo za društvo, zato sva z bratom glavnim predsednikom Jednote določila, da se vsem krajevnim društvom izda nove charterje brezplačno.

Finančno poročilo K. S. K. Jednote za okt. 1924. Aesement št. 10-24.

Table with columns: Dr. št., Plač. mes. 10-24, Smerina, Polkod., Cent. bud. podp., On. podp. Lists monthly payments and contributions for October 1924.

Table with columns: Dr. št., Plač. mes. 10-24, Smerina, Polkod., Cent. bud. podp., On. podp. Continuation of the financial report table.

Table with columns: Preostanek 1. oktobra 1924, Prejemki tekom meseca oktobra 1924, Obresti, Izplačali: Posmrtnine, Poškodnine, Centralne bolniške podpore, Omenogle podpore, Upravni stroški.

Finanč. poroč. Mlad. od KSKJ. za okt. 1924.

Table with columns: Dr. št., Plač. mes. 10-24, Smerina, Polkod., Cent. bud. podp., On. podp. Financial report for the youth section of KSKJ for October 1924.

Table with columns: Dr. št., Plač. mes. 10-24, Smerina, Polkod., Cent. bud. podp., On. podp. Continuation of the financial report table.

RAZSTAVA IVANA MEŠTROVIČA V AMERIKI.

Meštrovič je bil povabljen v Ameriko od posebnega odbora občudovateljev njegove velike umetnosti. Brooklynski Muzej je stavil na razpolago za to razstavo celo polovico gornjega nadstropja svoje velike zgradbe in eno veliko dvorano v prizemlju, Meštrovičeva dela bodo razstavljena v petih dvoranah. Velika in težka dela iz mramorja (Udovica, Kosovka itd.) iz narodnega ciklusa bodo razstavljene v veliki dvorani prizemlja, a vse ostalo v zgornjem nadstropju v muzejem oddelku za umetnost.

Meštrovič je bil povabljen v Ameriko od posebnega odbora občudovateljev njegove velike umetnosti. Brooklynski Muzej je stavil na razpolago za to razstavo celo polovico gornjega nadstropja svoje velike zgradbe in eno veliko dvorano v prizemlju, Meštrovičeva dela bodo razstavljena v petih dvoranah. Velika in težka dela iz mramorja (Udovica, Kosovka itd.) iz narodnega ciklusa bodo razstavljene v veliki dvorani prizemlja, a vse ostalo v zgornjem nadstropju v muzejem oddelku za umetnost.

Meštrovič je eden izmed najboljših kiparjev vseh časov, kajti do danes je izgotovil okoli štirih stotin kipov, od katerih je največji del velikega obsega in iz težkega materiala. In to število mora osupniti še bolj, ako se pomisli, da je le nekaj čez dvajset let, kar Meštrovič dela. On je bil do svojega petnajstega leta pastir v Otavicih pri Drnišu v Dalmaciji, potem klesar v Splitu, od koder so ga nekateri dobrotniki poslali na Dunaj, kjer je z veliko brzino izvršil sole in že po dveh letih priredil svojo prvo razstavo. Od tedaj je minulo 23. let.

Meštrovič je eden izmed najboljših kiparjev vseh časov, kajti do danes je izgotovil okoli štirih stotin kipov, od katerih je največji del velikega obsega in iz težkega materiala. In to število mora osupniti še bolj, ako se pomisli, da je le nekaj čez dvajset let, kar Meštrovič dela. On je bil do svojega petnajstega leta pastir v Otavicih pri Drnišu v Dalmaciji, potem klesar v Splitu, od koder so ga nekateri dobrotniki poslali na Dunaj, kjer je z veliko brzino izvršil sole in že po dveh letih priredil svojo prvo razstavo. Od tedaj je minulo 23. let.

Ta razstava Meštrovičevih umotvorov bo po raznolikosti njegovih del iz vseh razdobj njegovih delovanja največja in najzanimivejša od vseh njegovih dosedanjih razstav, prirejenih v Evropi in bo ob enem največja razstava poedinega umetnika, ki je bila kdaj prirejena v velikem Brooklyn Museum v Brooklynu, in sicer v petih velikih dvoranah. Razstavljeno bo čez stotino del, večinoma v mramorju, bronzi in lesu. Razstava bo svečano otvorjena dne 19. novembra letos in bo pristopna občinstvu od 20. novembra ter bo trajala brzkone do 5. januarja 1925. Potem se bo ta razstava prenesla v nekatera druga ameriška mesta. Kaj bo razstavljeno v Brooklyn museum-u.

Dne 19. novembra t. l. bo na svečani način otvorjena v Brooklyn Museum, kateri muzej posveča izmed vseh drugih največ pažnje modernim umetnosti, velika razstava del Ivana Meštroviča, prva njegova razstava v Ameriki.

Tu je mladi Ivan Meštrovič preživel kot vaški fantek in pastir svoja mlada leta do starosti 15 let, pasel je ovce, rezal v les male figurice in poslušal narodne pesni in pripovedke. Oče ga je naučil nekoliko čitati in pisati, a stric mu je pripovedal o svetu in o narodnih junakih, krajevicih Marku, Obličju in drugih.

Meštrovič so stara in junaška družina, ki se je mnogo borila s Turki. Oni so katoliki in Hrvatje in tako je tudi mladi Ivan začel najprej izdelovati kipe hrvatskih prvakov Starčevića, Pavlinovića in Štrosmajerja. Kasneje je za bližnji samostan napravil Kristov kip. Glas o tem čudnem fantku se je razširil, nabralo se je nekoliko denarja in pomoglo Ivanu, da je šel v Split, kamor ga je oče privedel in namestil pri nekem klesarju. Ivan pa se je kmalu vse naučil in prekosil svojega mojstra. Na to ga je neki Dunajčan privedel na Dunaj. Tu je Meštrovič precej pretrpel, dokler se mu ni posrečilo priti do Akademije umetnosti, kamor je bil sprejet in takoj dosegel in prekosil svoje tovariše in celo profesorje. Tako se je tudi tukaj začel razširjati sloves o tem genialnem mladeniču. Dve leti kasneje je Ivan Meštrovič že priredil svojo prvo razstavo na Dunaju in potem so sledile razstave za razstavo, od katerih je vsaka ponesla njegovo slavo v čim dalje kraje.

Prvo svojo razstavo je imel Meštrovič l. 1902 in od tedaj je bilo prirejenih 43 raznih razstav njegovih del v dvajsetih raznih krajih Evrope. Devet razstav je bilo prirejenih v Jugoslaviji (Zagreb, Beograd, Ljubljana, Split). 34 razstav pa je bilo prirejenih v drugih deželah, in to sedem na Dunaju, ena v Belgiji, ena na Bulgarskem, dve v Pragi, dve na Holandskem, štiri v Parizu, štiri na Nemškem, dve v Italiji, deset na Anglškem (od teh štiri v Londonu). Največje uspehe je Meštrovič dosegel v Parizu l. 1908, na Dunaju l. 1910, v Rimu l. 1911, v Londonu l. 1915 in v Parizu l. 1919 ter je bil proglašen za enega od največjih modernih umetnikov in za največjega živečega kiparja v Evropi.

Meštrovič je do sedaj izdelal okoli štiri sto raznih del. Med letom 1901 in 1907, torej v mladeniški dobi, je izdelal okoli sedemdeset del razne vsebine. Od l. 1908 do 1911 je izgotovil 75 del, večinoma v zvezi z narodnimi pesmimi in narodnimi junaki. Za časa vojske, med l. 1912 do 1918, je izdelal okoli 130 raznih del, večidel religioznih. Po vojni do danes je izdelal okoli 100 kiparskih del in mnogo črtežev, razne vsebine. To je ogromno in težko delo, tem bolj ko je Meštrovič navadno delal stvari velikega obsega.

Njegova najnovejša dela so neznana in vzvišena in se izmed novih iztakne ogromni kip škofa Štrosmajerja, ki bo postavljen v Zagrebu, in kip hrvatskega pesnika Marulića, ki bo postavljen v Splitu in kateri kip bo tudi razstavljen v Ameriki.

SVOJI K SVOJIMI!

Podpisani toplo priporočam rojakom Slovencem in bratom Hrvatom v Pueblo, Colo. svojo trgovino z obleko za moške in otroke; v zalogi imam tudi veliko izbero čevljev za ženske, sprejemam tudi naročila za nove moške obleke po meri.

JOHN GERM, Slovenski trgovec. 817 East C. St. Pueblo, Colo.

Alli si že pridobil ali pridobila kakoga novega člana(co)? Naša Jednota mora šteti ob 31 letnici 25.000 članov!

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

Štiri leta po plebiscitu.
"Koroški Slovenec" z dne 15. oktobra posveča svoj uvodnik četrti obletnici ljudskega glasovanja na Koroškem. Pravi, da se spominjajo koroški Slovenci tega dne z boleznim srcem, ker jim ni prinesel pričakovane svobode. Toliko hrupnejše pa ga slave nemški nacionalci.

Veenemško glasilo "Freie Stimmen" so ob tej priliki tudi povedale, da meje ob Karavankah ne smatrajo za končnoveljavne in da pričakujejo izpremembe na korist Nemški Avstriji.

"Koroški Slovenec" dalje ugotavlja, da v teh štirih letih Avstrija nasproti slovenski manjšini ni izpolnila niti ene izmed mednarodno ji zajamčenih pravic. Tako so ostale med drugim do danes nerešene vse prošnje za upeljavo slovenskega pouka v ljudskih šolah, za sprejem slovenskih učiteljev, železničarjev itd., ki so bili po plebiscitu vrženi na cesto in so mnogi danes brez službe. List poziva koroške Slovence, naj se čim tesneje oklenejo svoje politične in gospodarske organizacije.

Razmejitve pri Žireh prekinjena.
Razmejitvena komisija je pred nedavnim na licu mesta odločevala o meji med Jugoslavijo in Italijo na podlagi san-martheritske pogodbe. Meja pri Žireh je bila po tej pogodbi tako nenaravno določena, da je gospodarski interes obmejnega prebivalstva naravnost ogrožen.

Prizadeto ljudstvo, ki misli,

da je na sklenjeni pogodbi mogoče še kaj spremeniti, mirno pa s strahom pričakuje, kako bo konca odločena njegova usoda. Italijanska delegacija je hotela že itak nenaravno mejo pri definitivni njeni določitvi izkoristiti in ni prišlo do sporazuma. Dne 14. oktobra je prisel v Žiri polkovnik Drašković in komisija je svoje delovanje prekinila, morda za več tednov, dokler ne dobi obojestranskih podrobnih instrukcij. Po san-martheritski pogodbi je pa meja tako nesrečna, tako nenaravno potegnjena, da bo obmejno prebivalstvo strahovito trpelo, naj se meja končno kakorkoli potegne. Zato bo glavna naloga jugoslovanske države, da prebivalstvu omogoči življensko eksistenco. Posledniki, ki imajo posestva na obeh straneh meje, so strahovito udarjeni in dolžnost jugoslovanske vlade bo, da jim z liberalnim, nebirokratskim postopanjem omogoči oskrbo na dve državi deljenih gospodarstev.

Banca Adriatica v Trstu ustavila izplačila.
Banca Adriatica (Jadranska banka) je dne 13. oktobra t. l. ustavila svoja izplačila ter zaprla svoje prostore. Upravni svet je izdal sledečo izjavo: "Banca Adriatica sporoča, da je z ozirom na naval glede izplačila vlog prisiljena ustaviti izplačila v pričakovanju, da se končno pogajanja, ki so v teku."

Banca Adriatica je bančni zavod, ki je prevzel nekdanje podružnice bivše Jadranske banke

na italijanskem ozemlju. Banka, ki je popolnoma samostojen zavod, je bila ustanovljena pred dvema letoma s kapitalom 15 milijonov lir, od katerih pa je bilo baje le 3 milijone lir vplačanih. Banka je imela precej slovenskega kljentele.

Ze dalj časa so se pojavljale govornice, da je banka na jako slabih nogah. Velik del tržaških trgovcev je pravočasno prekinil poslovanje s to banko. Zato ni napravil ta dogodek na borzi nikakega vtisa. Banka je ustavila izplačila že pred objavo.

Jugoslovansko združništvo, ki je bilo v mnogobrojnih trgovskih odnosih z Banco Adriatico, se je pravočasno odtegnilo. Tudi velik del slovenskih vlagateljev je rešil svoje vloge, na žalost pa je vseeno še precej slovenskega denarja ostalo v zavodu.

Računa se, da znašajo slovenske izgube 3 do 4 milijone lir. Izeljeniška kvota iz Jugoslavije za Ameriko izrpana.

Belgrad. — Na zadnji ministrski seji je minister za socialno politiko sporočil, da je javil podložnim organom, da je kvota izseljencev v Ameriko za letos že popolnoma izrpana. Ministrski svet je nadalje osvojil predlog ministra za socialno politiko, da se v avrhu preprečenja nadaljne korupcije odobrijo vse prošnje za parobrodarske koncesije za prevažanje izseljencev v Ameriko.

Kdo ima večino med Srbi?
Radikali in njihovi maloštevilni demokratični zavezniki poskušajo z vsemi mogočnimi intrigami ovirati delo sedanje vlade za sporazum med Srbi in Hrvatmi. Posebno radi se sklicujejo na okolnost, da mora in more sklepati končnoveljavni sporazum samo večina Srbov z večino Hrvatov. Srbsko večino pa reklamirajo radikali seveda

zase, da bi na ta način izšli zopet v vlado. Trditve radikalov o njihovi večini med Srbi pa zavrača beigradska "Pravda" s sledečimi številkami:

Za radikale je glasovalo pri prejšnjih volitvah 500,000 volivcev, za Pribečevićeve demokrate pa 50,000, kar da 550,000 glasov. Za Davidovičevce pa je glasovalo 360,000 volivcev in za zemljoradnike 170,000, torej 530,000 glasov. Tem je treba prišteti še okoli 20,000 za neodvisne radikale oddanih glasov. Iz teh števk se jasno vidi, da radikali niso dobili večine v narodu niti takrat, ko je moral delati zanje ves vladni aparat, kar v Srbiji jako mnogo pomeni, če ne vse. Zato se radikali ne morejo sklicevati niti na številčno niti na moralno večino v ljudstvu.

ZA SMEH.

Nagla sprememba.

Vajenec: "Gospodar, dopoldne sem inkasiral eno ponarejeno liro."

Gospodar: "Tepec neumni, zabiti, trot smrkavi. S teboj ne bo nikoli nič. Osel!"

Vajenec: "In uro pozneje sem jo že naprej oddal."

Gospodar: "Ti si priden dečko, vse hvale vreden. Res pravi biser."

Pred porotniki.

Meseca avgusta je bilo. Vročina nevzdržljiva. Pred poroto je sedel hudodelec, ki je težko ranil neko žensko.

"Ali poznate njega?" vpraša sodnik ženo.

Ona: "Če ga ne poznam! Po celem životu me poliva mrzel pot, ko sem ga zagledala."

"Blagor vam," odvrne sodnik in si obriše potno čelo.

Dobro je odvrnil udarec.

Mož in žena sta šla pravkar mimo zlatarjeve trgovine.

Ona: "Verjemi mi, dragec,

da sem docela zaljubljena v to ovratnico."

On: "Pojdiva dalje, saj veš, da sesh ljubosumen zate."

Sreča tihi v konju.

Neki kmet se je peljal s svojim hlapcem zjutraj v gozd. Hlapec je sedel na konju, kmet pa v vozu. Naenkrat zavpije hlapec:

"Poglejte, gospod, jaz vidim zajca, zajca!"

Kmet ga pogleda in reče: "Obrni konja, pojva domov. To je slabo znamenje, če zajec pot teče. Danes bova nekaj drugega delala."

Hlapec je obrnil in šla sta domov.

Drugo jutro sta se zopet peljala v gozd. Komaj sta prišla van, je hlapec zagledal volka. "Gospod," je dejal, "volk je letel čez pot."

Kmet je dejal, da ga je, tudi on videl, in da je volk sreča za tisti dan.

Peljala sta se v gozd, izpregla konja, da se napase, šla malo dalje in sekala drva. Ko sta napolnila voz, je šel hlapec, da pripelje konja. Videl pa je, da mu je volk ravno prepral trebuh in tišči z glavo vanj ter ga žre. Hlapec je poklical gospodarja: "Čujte, gospod, sreča je v konju!"

Kmet ni razumel in je vprašal: "Kaj praviš?"

Hlapec je ponovil: "Sreča je v konju."

Kmet ni razumel, šel je in pogledal in videl, da volk tiči v konju in ga žre.

Če bi se bil prejšnji dan peljal v gozd, bi mu zajec gotovo ne požrl konja.

Ni njegova krivda.

V trgovini kinkali se jezi odjemalec: "Včeraj sem kupil pri vas in dejali ste mi, da je roč iz pravega slonovega zoba. Danes sem pa ugotovil, da to ni resnica."

Trgovec: "Oprostite, a moja

krivda ni, če imajo tudi sloni ponarejene zobe."

Kako se je ujel.
Nek bahati gospod, ki se je držal kakor da bi bil milijonar, a je bil navaden siromak, kakor mnogo drugih, vstopi v restavracijo, ter cel četrt ure študira jedilni list.

"Natakar, čujte, sedaj ko je sezija za lov, nimate fazanov, ne zajcev. Da niti jagod nimate, pa nazivate vašo restavracijo prvega razreda."

Natakar: "Oprostite gospod baron, fazane in jagode so pravkar napravili, radi tega niso še v jedilnem listu."

Gospodič: "Dobro; prinesite mi tedaj en golaš in osminko vina."

Beračeva želja.
Berač je potrkal na vrata, nakar jih je gospodar osebno odprl.

Berač: "Ravno leto je minulo, ko ste mi darovali telovnik. Stokrat se vam še enkrat zahvalim zanj."

Gospodar: "No je že dobro in kaj hočete sedaj?"

Berač: "V enem žepu sem našel bankovec za 100 lir."

Gospodar: "Katerega ste mi sedaj prinesli nazaj, ali ni tako?"

Berač: "Aj Bog! Prišel sem le pogledati, če imate morda še kak star telovnik."

Zagovor na sodnji.

Sodnik: "Čemu ste ukradli Levcu poleg denarja tudi obleko?"

Obtoženec: "Gospod sodnik, samo radi tega, ker mi moja soproga vedno pravi: 'Jože, Jože, samo denar ne naredi človeka srečnega.'"

Na rekrutnih vajah.

Poročnik rekrutu: "Kako se piše signal?"

Rekrut: "Signal se ne piše, marveč trobi s trobento, bobna na boben, ali pa maha s zastavo."

Literarna kultura.
Nek gospod vpraša našopirje-gospo, ki je prej služila za de-klo: "Ali poznate Danteja?"

Gospa: "Kako ne bi poznala tistega moža iz mavca ki sem ga morala vsak dan briantati."

Huda osveta.
Prvi: "To ti pravim, dragi moj prijatelj, da nikdar več ne poročim vdovo, ako me doleti ta sreča, da mi sedanja umrje. Vsakokrat, ko se za najmanjšo malenkost spreva, sñame s stene fotografijo svojega pokojnega soproga, in na njem svoje krokodilove solze pretaka."

Drugi: "Ej, dragi moj, v tem slučaju sem jaz mnogo na slabšem. Ako se midva spreva, tedaj vzame v roko album, ter mi svojega prihodnjega moža pod nos pomoli."

Koliko novih članov in članic bo sprejetih na prihodnji seji? Država Colorado hoče dobiti glavne nagrade?

TRAKULJA ODPRAVLJENA V DVEH MESECIH.

Človek lahko leta in leta trpi nepopisno bolečino, da se končno bliža še smrti uri, vse te bolečine mu povzroča navadna mala trakulja. K rdeči se dobi sredstvo ki trakuljo se v par urah odstrani. Ako imate morda trakuljo, posilite premišljeni, preročni strupov, ki li vam lahko skodavali. Kar potražujete je dober prepričan, ki bo trakuljo osemil in naravnost potem odstranil. Laxtan je bil na to pripravno zdravilo, tudi če je trakulja že tako dolga. Laxtan jo bo ommil natem po nekaj čevrejši odstranil, tako pripravljeno akovo val odsvetniki. Ker je trakulja en živčno telo zelo nevarna, radi tega umre na tisoče ljudi vsako leto kar si nadejate sami pomagati. Teško je dojeti vsako bolezen trakulje; če ste glede tega v dvomu, vsemito naše zdravilo proti trakulji. Mnogo mož, žena in otrok se zdravi leknopelko valed hake druge bolniki, imajo pa v vsentni trakulji v sebi. Zaski bolniki trakulje ne sledijo; mali koni trakulje se prikažejo, izguba teka, otušmet, belkast jezik, izguba spanca, bolečine v hrbitu, glavobol, omotica in drakasti občutki pri obeh; te-levne v bolodna, rmenakost boila, izguba te-levi, slaba osto in ust, gorčina da dela in do življenja ni boljšini napadi. Var to ka-že da imate trakuljo v sebi, ki je včasih po 50 čevrejši dolga. Če trakulje zleze slon-veku v stavek, se lahko sadiči. Naša lega-vasite pravotano, da se te nadečnosti izne-bite. Naredite Laxtan zdravilo še danes, ko-je vam takaj dostopljeno po prejemu \$10.00. Naloz The Laxan Med. Co. 945 Laxan Bldg. Box 945 Pittsburgh, Pa. — Laxtan je po-polnoma nedolžno zdravilo, toda uspešno. Na prodaj v lekarnah. Navedite pri naroči-lu svoje starost. Da se pošiljate stvarje-pritejte zraven 25 centov.

"Tri Nova Naznanila"

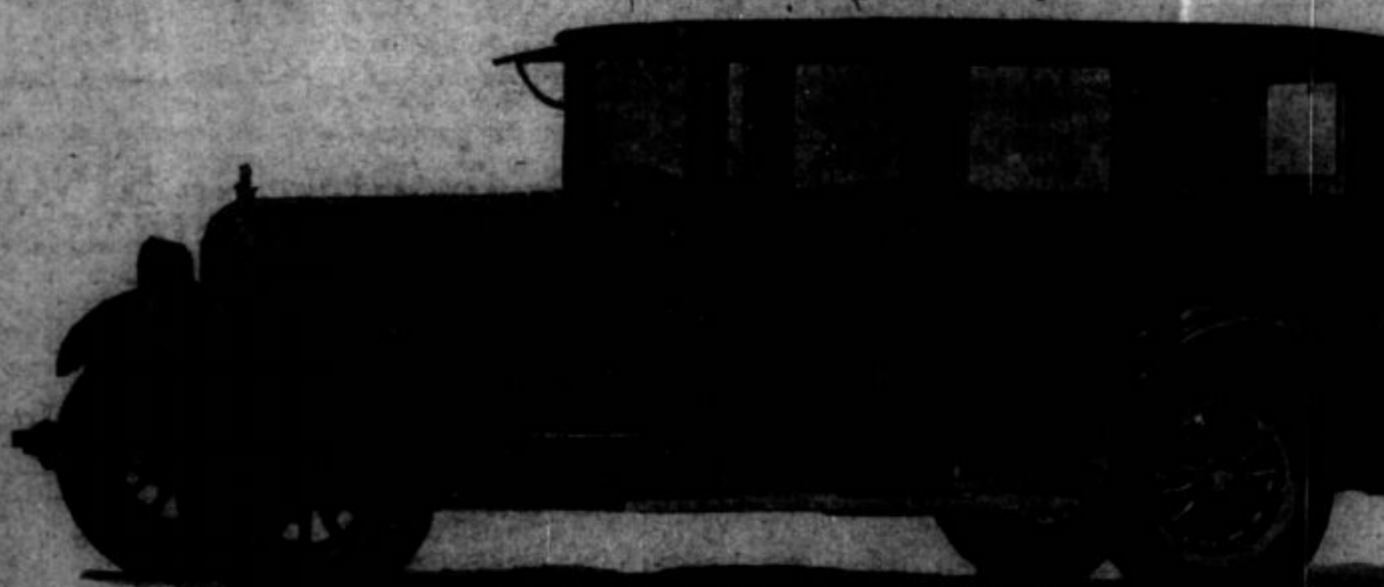
Cenjenemu občinstvu naznanjamo, da je sedaj naša prodajalna za pohištvo vsa na novo prenovljena. Vsi prostori so očiščeni, prebarvani, in olepšani z raznimi slikami. Spodnji prostori sedaj služijo kot moderna prodajalna in so popolnoma prenovljeni in okrašeni.

Ni pa samo to, da je prodajalna vsa prenovljena, kar dela prodajalno 100% boljše in lepšo, pač pa je v njej sedaj vse drugače, lepo in čisto blago. Z malo izjemo imamo sedaj vse novo blago, na katerega smo lahko ponosni mi, kakor so lahko ponosni tudi naši odjemalci, kateri se zadnje čase prav lepo oglašajo. V mesecu oktobru smo prodali nad 19 tisoč dol. blaga, za kar smo nakupili vse novo, sveže in za odjemalce najpripravnije blago.

Smelo poročemo danes vsem našim rojakom: Da boljše izbire za vaše stanovanje ne morete nikjer drugje dobiti, kakor pri nas, in tudi za poštene cene vam jamčimo. Pri nas kupite dobro in zanesljivo, naša trgovina je ustanovljena za naše rojake. Vabljeni ste, da pridete si ogledati naše preno-

vljene prostore, blago in cene. Sedaj se prične z delom zboljšanja tudi v po-družnici v Collinwoodu.

In ker se zanimamo za našo prodajalno, da ista vstraja in odgovarja času in okolnostim, se istotako zanimamo za našo drugo stran poslovanja — za **POGREBNI ZAVOD**. Dasiravno smo imeli dosedaj prve in vedno le najbolje avtomobile, katerih imamo še danes po številu 5. Cadillac avtomobilov, smo ravno prejeli novega, kateri je izdelan za l. 1925. in sicer "STU-DEBAKER", krasen avtomobil, najlepše mode za 1925.. Ta novi avtomobil bo marsikom dobro došel. Sklenili smo, da ga bomo dali "ZASTONJ" na razpolago onim ženinom in nevestam, kateri bodo pri nas nakupili vse pohištvo, za vožnjo za poroko brezplačno. In marsikateri drugi naš odjemalec ali onim družinam, katerim smo opremili pogreb, kateri nima svojega avtomobila in se želi včasih malo popeljati s svojo družino, naj se priglasijo in se mu bo po možnosti ugodilo isto. Imamo številno avtomobilov in lahko naredimo uslugo vsak čas našim odjemalcem.

STUDEBAKER

A. GRDINA in SINOVI,
Voditelji pogrebnega zavoda in trgovci s pohištvo.

Nadalje pa naznanjamo, da smo ravnokar prejeli veliko zalogo električnih strojev za pometanje vaših sob, (Electric Carpet Sweeper). To orodje je za hišno metlo, za katero se danes plača po 50 in 60 dolarjev vse povsod, pri nas pa se za kratko dobo dobe te stvari, katere so izdelane v treh najboljših delavnicah po samo \$19.75. Katera gospodinja bo prva imela prednost? Vedite, da je neka prodajalna v mestu prodala en dan en tisoč takih strojev. To je znak, da take prilike ni vsak dan in da take prilike tudi vsaka prodajalna dobiti ne more, torej katera gospodinja hoče imeti električni stroj za pometanje za samo \$19.75, naj se takoj zglesi ali saj v teku enega tedna, ker taka prilika hitro zgine. Pri tem si prihranite 60 do 75% na dolar. Pridite si ogledati in poskusiti te stroje v našo prodajalno. Nič vas ne stane, da se prepričate.

V prihodnjem oglasu pa bomo naznanili nekaj za naše gospodinjne radi peči. Pazite!

Glavna prodajalna: 8017 ST. CLAIR AVE.
Podružnica: 15301-03 WATERLOO RD.
Imamo dva telefona, na katera nas lahko zavete noč in dan, na katere odgovarjamo vsaki čas in na vsakem prostoru in sicer: RANDOLPH 1881 in RANDOLPH 4550.

Večno hrepenenje.

Nemško spisal F. Klug.
Poslovenil F. O. T.

Tako je bilo že tri dni in tri noči. Zdravje se je Bogdanu Jelovcu že počasi vračalo, tedaj pa se ga je lotila mrzlica, ki ga ne bo več pustila, kakor se je zdelo. Zunaj je lil dež in z lahko zamolklimi glasovi udarjal na okna bolniškega poslopja, ki so bila od nanešenega prahu nekoliko motna; bilo je, kakor da se hoče izkajati nekaj velikega, nevidnega, neka neizmerjena bolelost, neizrekljivo hrepenenje, nekaj, kar se ne more izliti v takih nalivih. Postrežnica Rdečega križa, ki je bila sicer določena za Bogdana Jelovca, je zaradi odpočitka nadomestila za nekaj ur vojak. Ta je sedel pri vznožju železne postelje, v kateri je ležal častnik v mrzlici. Proti jutru se je bolnik nekoliko pomiril in samo zato je zapustila postrežnica, Marija Svetec, sobico. Pogledi vojakovi so blodili, deloma valde utrujenosti deloma vsled dolgočasja, zdaj na tablico ob koncu bolnikove postelje, zdaj zopet na cyetoče rože, ki so stale na bolniški mizici na levi strani postelje. Na tablici je bilo zapisano: "Bogdan Jelovec, kr. poročnik, strel v hrbenico." Rože so že skoro ovenele. Poedini listi so odpadali, kakor hitro se je bolnik le nekoliko premaknil na postelji in se s tem dotaknil mizice, na kateri so stale rože.

Ta bolnica je bila v srednje velikem mestu. V domači kapeli se je menda pravkar vršila služba božja. Vsaj zvoki orgel so odmevali v sobo, v kateri je pazil vojak na bolnega Bogdana Jelovca. Kapelica tudi ni mogla biti daleč od bolnikove sobe; kajti pri nekem nižjem glasu je šlo preko izbe neko prav tiho in komaj slišno brnenje, da so zapeli slabše pritrjeni deli na železni postelji in na oknih in nekoliko glaseje zašklepetali, kakor so udarjale kaplje na šipe. Toda v bolnikovih možganih je to komaj slišno brnenje silno naraslo. Nežno mirni zvoki orgel, ki je v sobi nalahko izzveneval, je pretvorila bolnikova mrzlična motica v bolneče grmenje topov in v njegovem blodnem duhu so se podile misli z divjo naglico.

Bogdan Jelovec je bil zopet sredi vojske in boja. Poveljniški glasovi so se iznova oglašali. Slišal je neprestano godrnjanje težkih topov, ki so v natančno določenih presledkih rjavili kakor razdražene divje zveri. Napeto je zopet poslušal besno lajanje strojnih pušk in zri žareče jezike granat, s katerimi so sikali napadalci za železnim omrežjem. Videl je zopet samega sebe, kako ga je zgrabil tak val napadalcev. In zopet se je zdelo Bogdanu Jelovcu, da mu gori v šilah kot pri napadu v Argonih, kjer je ob jutranjem svitu s svojim odredkom prvi predrl sovražne postojanke. V mrzlici je skušal dvigniti glavo visoko, kakor jo je bil dvignil tisto jutro — toda zabolelo ga je, kot bi mu kdo zabodel orjaško šivanko v hrbenico. Zajokal je skoro kot otrok in zopet padel z glavo v razkopano blazino.

Vojak, ki je sedel ob vznožju, je vstal in potegnil preko odeje s teško roko, rjavemu usnju podobno, ker pač ni vedel storiti kaj boljšega, in tudi na obrazu mu je bilo brati, da si ne zna svetovati in pomagati. Nato je odprl pol okna in ga precej zopet zaprl, ker mu je vrgel veter teške kaplje v obraz. Veter pa je imel vendar toliko moči, da je vrgel pergičke cvetličnih listov na tla, prav pred železno posteljo bolnikovo. Ko se je

vrnil vojak k stolu ob vznožju postelje, je pohodil te liste, da so ležali po tleh, kakor vidimo čestokrat na tleh pohojene upe ob svoji poti ali ob enem svojih potov, po katerem ni več mogoče nazaj, pa tudi ne prav naprej.

Zvoki orgel iz kapele so v tistem hipu narasli in jasneje zadoneli. Na Bogdanove mrzlične sanje so udarjali blažljivo in pomirjevalno; kajti pesem, katero so peli tam pri službi božji, je bila mehka, skoro nekoliko otožna. Za trenutek se je v bolnikovih možganih zjasnilo; odprl je nekoliko oči, a jih je precej zopet zatisnil, ko je videl, da ni pri njem sestra Marija, ampak vojak. Zdaj je tudi že lahko ločil, da je bil to zvok orgel, kar je slišal. In tedaj se je Bogdanu Jelovcu zdelo, da je zopet majhen deček in da kleči v cerkvi poleg matere, ki jo je zelo ljubil.

Bogdan vidi popolnoma različno samega sebe, kako se je igral s podobicami svetnikov, ki so bile v veliki pesmarici; ta je imel najraje pri sebi, razumel ni pa nič, kar je bilo v nji, tako da je imel mnogokrat čudne predstave, ko je prebiral to ali ono pesem. Zopet vidi, kako se igra s podobicami svetnikov in čuti, kako ga svarače pogleduje mati... toda že v naslednji sekundi se je vse to zmešalo z drugimi podobami v njegovi duši. V hipu se mu je porodila zlasti misel, da sta si njegova mati in sestra Marija Svetec tako podobni, da ju že več ne more prav razločevati.

Bogdan Jelovec je zelo ljubil mater, ki je že pred nekaj leti umrla. To je bila ženska posebne vrste — pobožna, vendar ne prav pobožna in cerkvenem smislu, imela je bogato in globoko srce, v katerem so se zrcalili ljudje vedno boljši in stvarli vedno sijajnejše, kakor so bile v resnici. Zato pa ni zadelo lepe in zaradi njene nepristopnosti zares spoštovane žene marsikatero razočaranje. Morebiti je bila, skrivna usoda njenega življenja, da je zrla v ljudeh in razmerah več — ako smem tako reči — kakor je resnično v njih bilo in — ker je vse zemeljsko omejeno — kakor je v njih moglo biti. Vse to je dajalo njeni naravi neko tiho otožnost, katere njen mož in hčini prijatelji in znanci skoro zapazili niso, le tupatam so to mogli spoznati tisti, ki pogledajo globlje v človekovo notranjost, da te majhne in bele ženske roke, ki so se jih ob slovesu mimogrede dotaknile, pač niso take, da bi jih smel trdo prijati. Od tajnega čara, ki je odseval kot neka posebnost od teh rok, so nekoliko podedovale tudi otroške roke Bogdanove. Saj mu je mati večkrat pripovedovala, da je vedno segal po zvezdah, kadar ga je kot otroka v toplih poletnih večerih nosila po vrtu. Zvezde pa, po katerih so segale tudi njene lastne roke, so vselej visele v nedosegljivi dalji.

Mož, s katerim je bila poročana, je bil častnik. Bil je plemeč po rodu in spoštovanja vreden od nog do glave, toda popolnoma drugačne narave kakor njegova žena. On ni gledal v notranjost ljudi, nasprotno: v službi in izven službe je dosti od njih izvedel, da jih je sodil raji malo slabše kakor dobro.

Vendar ga to slabo mnenje o drugih ni oviralo, da ne bi izsilil iz življenja, kar je takozvanih dobrin, ki se iz njega dajo izsiliti. Le njegove misli niso pri tem poletele tako visoko kakor misli njegove žene. Dotim bionca najrajši bila škrjanček

v sinjih višavah in marsikdaj na višku življenja celo orel, bi mogli primerjati majorja Jelovca kraljevemu fazanu, ki je ob poletu videti sijajen, da ne leti daleč in visoko in se rad usede tja, kjer sluti dobro zrno. In takih zrn je major Jelovec znal dobiti v brazdah življenja, ki so bile izven vojaških vežbališč. Svoji ženi je rad privoščil vsako veselje, ki ga je sam užival. Prinašal je domov cvetke; vendar se je moglo opaziti, da mu je trdo sedlo dosti bolj dišalo. Tupatam je objel ženo in otroka kakor v nemi blaženosti; toda to njegovo ljubkovanje je imelo na sebi nekaj takega, kakor da boža svojega konja. Major Jelovec je bil eden izmed neuglajenih in dobrosrčnih ljudi, ki stopajo brez resnosti v življenje — dokler ni nekega dne nenadna kap prestriгла njegovega življenja, in sicer v letih, ko je Bogdan ravno v mladeniča dozoreval.

Odslej je bil Bogdan popolnoma pod vplivom matere. Toda v tistih letih je mladenič divje žrebe, ki ga ni mogoče voditi s šibkim motvozom, ampak mu je treba s krepko roko napeti vajeti. Bogdan je še ljubil mater, ki je navdušeno ljubezni; toda če ga je v mehki nežnosti včasih hotela objeti, tedaj mu je bilo, kakor da se dviga v njem nekaj trdega, železnega napram rahli in mehki naravi matere. In potem je Bogdan Jelovec z mladostnimi tovariši še bolj divjal od nje in se ob mnogih šole prostih popoldnevih ni mogel prej vrniti k materi, dokler ni začudil v sručen, ja je ugasnil v njem neki skriven ogenj. Ko pa je prišel domov, je stisnil glavo v materino naročje, kakor da je še otrok in potem jo je zopet cele večere poslušal, ko je sedela ob črno pobarvanem klavirju in izvajala iz njega zdaj težke in zanolke, zdaj zopet lahke in poskočne sozvoke. Ti uprni sozvočki so se dotikali Bogdanove duše, zdaj kot črni ptiči z blestečimi peruti, zdaj zopet kot višnjevno nebo in kot citrona rumeni metuljčki.

Majorjeva gospa pač ni slutila, da se je vzbujala v takih urah pesniška nadarjenost, ki daje človeku k telesnim očem tudi dušne. Bogdan sam je pa tudi bil še preveč neveden, da bi znal presoditi to notranje prebujenje k nekemu novemu življenju. Pa če bi se tega tudi zavedal, bi se bil vendar čutil preveč uklenjenega v železno vez, ki ga je delala bolj boječega nasproti materinemu ljubkovanju, kot da bi mogel s kom o tem govoriti. Sicer pa — kje bi bil tudi mogel dobiti takega človeka? Med Bogdanovimi učitelji je bil marsikateri izbojen mož. Toda učencem, ki mora tolikokrat stati pred učiteljem kot nevednež, se da redkokdaj poučiti o stvarih, ki so mnogo važnejše nego slovnica in realni predmeti. Tako je torej Bogdan nosil novi svet v srcu. Kadar je bila mati zdoma, je mnogokrat zaprl vrata, da bi ga tudi služkinja ne motila, se usedel k črno pobarvanemu klavirju in igral. Igral je, kar mu je vrelo izpod prstov, ki so že v zgodnji otroški dobi radi segali po blestečih zvezdah, katerih ni mogoče doseči. Umetne matrine izurjenosti se ni imel; toda v samotnem mraku, ko je metala večerna zarja skozi okna na pokrov klavirja čisto določene odseve, podobne zmesi škrlata in noči, so se zili glasovi pod Bogdanovimi rokami v napave; ti so bili izprva preprosti, kakor pisani, gladko obrušeni kamenčki v plitvem potoku, potem pa so se pretvarjali v mozaik, v katerem se je kazala v dejanju porajajoča se Bogdanova pesniška duša — morebiti bolj v igri kakor v dejanju. Pa vendar — neka slutnja je bila v nji, ki se je na ta način skušala izraziti.

Kali in popki, ki so snivali v mladeniču, bi se najbrž bili raz-

vil v cvet človeške duše, ako bi bil posegel v Bogdanovo življenje kak za to primeren, važen dogodek. Pač je prišel dogodek, toda ta je Bogdanovo dušo potrl, namesto da bi jo bil dozorel in dvignil.

Majorjeva žena je umrla. Naglo razvijajočo se pljučno vnetje je povzročilo hitro nezavest in smrt. Tako je zapustila sina, ne da bi se bila vsaj z eno besedo poslovila od njega. S svežega materinega groba je prišel Bogdan k očetovim sorodnikom, kjer pa ni dobil prilike, da bi se bil katerikrat resno in temeljito razgovoril in oprostil dušo tega, kar mu je težilo srce in čakalo rešitve. Želja vseh sorodnikov je bila, da postane Bogdan vojak, kakor je bil oče in večina njegovih prednikov. Bogdan, ki so ga sorodniki komaj vprašali, zakaj se je odločil, se je poprijel poklica, katerega so drugi zanj izbrali; to je storil že iz spoštovanja do očeta, ki mu je bil vedno vzor častnika, pa tudi iz ljubezni do umrle matere, ki je bila podarila srce in roko vojaku. Toda popolno pomanjkanje ljubezni, ki so ga kazali sorodniki napram osirotelemu Jelovcu, kadar so mu dajali denarja, navsvetov ali kaj drugega, je napravilo mladega kadeta neodkritnega in molčečega; kot zastavonoša in učenc vojne šole je postal še bolj molčen in zaprt, kot mlad poročnik pa je že bil skoro za vsakega nepristopen. Tistega dne, ko je bil Bogdan Jelovec, na čigar bledekastem obrazu se ni bila poglajala nobena brčica, poviklan v častnika, je bil za spoznanje bledejši kakor po navadi; videti je bilo, kakor da se je kri, ki je rdečila lica njegovih tovarišev ta dan bolj kakor sicer, v Bogdanovem srcu zajezila. Kakor udari prevelika množina nabrane vode čez jez, tako je hotelo tudi iz Bogdanove duše mahoma na dan vse to, kar se je bilo že zdajna v njej nagromadilo in je tlelo pod težkim duševnim pritiskom.

Dediščina materina je liki zlat zaklad ležala v globinah njegove duše; svet je znal opazovati s pesniškimi očmi — pa tudi s tistim pesniškim hrepenenjem, ki zahteva od življenja skoro nekaj neizmernega. Toda koga je kdaj obdarilo življenje, z neizmernimi rečmi Marsikomu prinese življenje tudi neznosno bol — neznosno sreče nikomur. Bogdan Jelovec je bil še premlad, da bi bil to vedel, bil je pa tudi še preveč poln ognja mladostnih zahtev, da bi bil to verjel. Vrhutega je tudi podedoval po materi preveč lastnosti, ki se v njegovi neugnanosti in neumerjeni naravi niso mogle zlit v pravi blagoslov. In čez to materino dediščino se je pretakala v njegovi duši kot nekaj temen val očetova dediščina, podobna morebiti v preveliki meri žepnemu, včasih naravnost poželjivo lačnemu življenjskemu nagonu. Očetovo nagnjenje do udobnega življenja ga je napravilo močnega, da se ni bal nobenih življenjskih žrtev in nezdod, dočim

so ga materini vzori vedno iznova dvigali in pogánjali naprej, da se ni zbal nobenih visokih želj.

Dalje prihodnjšč

JOSIP KLEPEC
Insurance—Real Estate—Phone 5768
107 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Zavaruje hiše, pohištva in avtomobile.
Prodaje hiše in lote. Javni notar.

so ga materini vzori vedno iznova dvigali in pogánjali naprej, da se ni zbal nobenih visokih želj.

Dalje prihodnjšč

JOSIP KLEPEC
Insurance—Real Estate—Phone 5768
107 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Zavaruje hiše, pohištva in avtomobile.
Prodaje hiše in lote. Javni notar.

HARMONIKE
Predno se odločite kupiti harmoniko, pišite po cenik največji slovenski trgovini in izdelovalnici harmonik v Združenih državah in gotovo boste zadovoljni kakor so bili že vsi drugi, kateri so že naročili.

Importirane nemške harmonike na eno, dve ali tri vrste, pripravne za mlade fante, od \$4.00 do \$45.00.

PIANE GRAMOFONE
kakor tudi popolna zaloga slovenskih rol in plošč.

NOVE SLOVENSKE ROLE ZA PIANO.

No. 7000 "Sveta noč" z besedami	\$0.75
No. 7001 "Ciganska Sirota" z besedami	0.75
No. 7002 "Kolo" (Jugoslav Dance)	0.75
No. 12335 "Srčno veselje" (Polka)	0.70
No. 12030 "Za gospo" (Valček)	0.70

Pri meni boste dobili vsak muzikalčni instrument, mali ali veliki, za nizko ceno. Blago razpoložim po celi Ameriki. Se uljudno priporočam rojakom.

ANTON MERVAK
Music Store,
8921 ST. CLAIR AVE.
CLEVELAND, OHIO.

Bodite previdni!

Predno kupite kako posrebo, se naglo najprej prepričajte, da je pravo dolgov. Pazite, da bo kupno pisano ali pooblastilo pravilno sestavljeno, ker bi v nasprotnem slučaju imeli pomembne težave. Ne pozabite dopisati nikomur brez pravilne obvestitve ali dolžnega pisma. Plašajte dolgov samo proti pravilnim pooblastilom. Napravite testament sedaj, ko ste zdravi, jutri bo mogoče pozabeno. Povzete vse svoje notarske poročila za Ameriko in stari kraj edinole izkušeni notarni, ker samo on za ta namen bode Vaše koristi zavarovane. V vsakem slučaju se pa obrnite najprej na

ANTON ZBAŠNIK
javni notar,
Room 206 Bakewell Building,
Pittsburgh, Pa.
(Nasproti okrajne sodnije)

NAJVEČJA SLOVENSKA TISKARNA

V Zjedinenih državah je vedno pripravljena postreči društvom vseh Jednot, trgovcem in posameznikom za vse vrste tiskovina.

NAJNIŽJE CENE TOČNO POSTREŽBO LIČEN IZDELEK

dobite vselej v naši tiskarni. Mi tiskamo "Glasiilo K. S. K. Jednote" in mnogo drugih časopisov v raznih jezikih. 28 letna skušnja tiskarstva je naša učiteljica.

AMERIŠKA DOMOVINA
V svojem lastnem poslopu
6117 St. Clair Ave.
CLEVELAND, O.

4444

Ne pozabite lepši nagrad razpisane kampanje!

ZOPET MI JE DOSPELA
Velika zaloga Lubasovih harmonik.

Edel si lahko pri meni naročite kakor koli vrste bobete, dvakrat, trikrat in štirikrat ogledane, nemške ali slovenske. Imam tudi veliko zalogo lepih in celo posebnih harmonik za mlade fante od \$5.00 naprej. Pišite po cenik.

Dalje razpoložimo na vse kraje močne šifrane importirane literarne stališnice. Cene so: 1/4 litra 40c; 1/2 litra 80c; 1 liter \$1.25; 2 litra ali štiri \$1.50.

V zalogi imam tudi starorajsko rolno šovane planke male po \$2.00, velike po \$3.00 in starorajsko varnostne kose po \$2.50.

Razpoložimo na vse kraje fine bakrene kotle s kupa in ocvrti. Pišite po poizkušilo.

Naslov naročite samo:

STEPHEN STONICH, Chisholm, Minn.

BOŽICNE DENARNE POSILJATVE!
BRZA IN TOČNA POSTREŽBA!
Najzmernejše cene!

Kakor običajno hoče se tudi letos večina našega priseljenega naroda spominjati svojih dragih v domovini z večjim ali manjim BOŽICNIM DAROM.

Razen že znane točnosti pri vseh bančnih poslih, posvečuje naša banka posebno pažnjo izvrševanju BOŽICNIH DENARNIH POSILJATEV.

Naše izbornice zveze v stari domovini omogočijo nam izvrševanje vseh naročil zanesljivo, brzo in po najnižji ceni.

Radi tega vam priporočamo, da se za Vaše božične posiljateve ZH ZDAJ obrnete via nas ter tako zagotovite pravočasno izvršitev Vaših naročil, ker se bodo vsako leto, pošiljarje jako nakoščile.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St. New York, N. Y.

Važno, pametno in pravilno

ravna oni, ki svojega denarja ne drži doma brez obresti, ampak ga nalaga v varne, državne, okrajne, mestne (municipalne) ter šolske bonde in bonde občeznanih korporacij, ki mu donajajo od 5% do 6% obresti na leto. Te obresti se lahko z odstrizenimi kuponmi lahko zamenjajo vsakih 6 mesecev. Če rabite denar, lahko bonde vsak dan morda celo z dobičkom prodate.

Način kupovanja bondev je priporočati tudi podpornim organizacijam in društvom.

Skoro vse bonde, katere lastuje K. S. K. J. smo jih MI prodali v popolno zadovoljstvo. Pišite nam za pojasnila, da vam določim ponudbene cirkularje.

A. C. ALLYN & CO.
71 W. MONROE ST., CHICAGO, ILL.

FIRST NATIONAL BANK
Established 1857

KUPOVANJE TUJE VALUTE

ni vedno lahka stvar. V resnici ste v tej zadevi lahko sigurni, če poslušate s kako splošno znano banko.

Naša banka je najstarejša in največja v Jolietu. Ima že sedemdesetletno izkušnjo v bančnem poslovanju in je med tem časom stopila v zveze z denarnimi zavodi v vseh delih sveta.

Če pošiljate denar v staro domovino s posredovanjem naše banke ste lahko uverjeni, da vam bomo tvojo valuto računali po najnižji ceni. Pridite torej k nam in prepričajte se!

Promoženje te banke znaša \$12,000,000.00

THE OLDEST and LARGEST BANK IN JOLIET

Agitirajte za K. S. K. Jednoto!